

Ruminant Performans

Ruminant Veteriner Hekimliği Dergisi

Sayı 87

07 / 2020

www.performansdergileri.com

Veteriner Klinikler Nasıl Yönetilmeli!

Dr. Miguel Angel Diaz:

**Harika bir veteriner hekim olabilirsin ama;
sen bir lider olarak işini yapamıyorsun !..**

Dünya ve Türkiye’de Süt Sektör İstatistikleri

Türkiye’nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu
İçindeki Sektör Firmaları

Türkiye’de Kaç
Veteriner Fakültesi Var?

HIPRABOVIS®

4

Tetralovalan, kombine aşı: IBR, BVD, PI-3, BRSV

“COMPLEX” SORUNLARA DÖRT 4’LÜK ÇÖZÜM

**Canlı BRSV Suşu
Respiratorik ve Reprodüktif Koruma
Fötal Koruma¹
Tüm Sürüde Eş Zamanlı Aşılama**

SÜT & BESI

The Reference
in Prevention
for Animal Health

**AŞI KORUR
KAZANDIRIR**

Referans: 1) BVD FETAL PROTECTION INDUCED BY VACCINATION IN CATTLE. *Casademunt, S., Robles, V., MacArthur, M., HIPRA, Añel (Girona), Spain. /²Bovine Health Consultant, New Berlin, Wisconsin, USA. ³Corresponding author: saritago.casademunt@hipra.com

HIPRABOVIS® 4 Enjeksiyonluk Süspansiyon için Lyofilizat ve Çözücü. **SADECE HAYVAN SAĞLIĞINDA KULLANILIR. BİLEŞİMİ:** Her doz (3 ml) aşılama için içermektedir. Aktif maddeleri: İnaktif Enfeksiyöz Bövine Rhinotracheitis Virüsü, LA suşu + 30 ELISA; İnaktif Parainfluenza-3 Virüsü, SF-4 suşu + 120 HA¹; İnaktif Bövine Viral Dişane Virüsü, RAD2 suşu + 30 ELISA; Canlı BRSV suşu + 30 ELISA; Canlı BRSV suşu + 10⁷ CCID₅₀; *** ELISA; Aşılama öncesi ve sonrası ELISA ile tespit edilen antikor titreleri. ** HA1-Aşılama öncesi ve sonrası ELISA ile tespit edilen antikor titreleri. *** CCID₅₀ hücre kültürü enfeksiyon doz. **FARMASÖTİK ŞEKLİ:** Enjeksiyonluk Süspansiyon için Lyofilizat ve Çözücü. **HEDEF TÜRLER:** Büyükbaş (buzağı, dana, yetişkin inek ve dişi), Endokardiyal (BRU), Parainfluenza-3 (PI3), mukozal hastalık dahil bövine viral dişane (BVD) ve bövine respiratörik sınırtal virüsü (BRSV) kaynaklı pandemik inek modern doğu klinik belirtileri önlemek amacıyla aktif immünizasyon için kullanılır. Buzağılar ve danalarıda, Enfeksiyöz Bövine Rhinotracheitis (BRU), Parainfluenza-3 (PI3), mukozal hastalık dahil bövine viral dişane (BVD) ve bövine respiratörik sınırtal virüsü (BRSV) kaynaklı pandemik inek modern doğu klinik belirtileri önlemek amacıyla aktif immünizasyon için kullanılır. Bağışıklık uygulamadan 3 hafta sonra başlar ve 12 ay boyunca devam eder. **KONTRENDİKASYONLAR:** Yoktur. **UYGULAMA YOLU VE DOZU:** Lyofilizat kısmı ile sıvı kısmı karıştırarak süspansiyon haline getirilir. Tüm ağırlık ve yaşlar için her doz (3 ml) uygulanır. Uygulama yolu boyun kasına kas içi enjeksiyon veya gördandan dermal enjeksiyondur. **AŞILAMA PROGRAMI; Buzağılar:** 4-6 aylık hayvanlara bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **Döneller:** Bir doz uygulanır ve 21-30. günde ikinci bir doz uygulanması yapılır. Yılda bir kez tek doz ile yeniden aşılanır. **İLAÇ KALINTI ARINMA SÜRESİ (İKAS):** Süt için 5 gün. **HEDEF TÜRLER İÇİN ÖZEL UYARILAR:** Sadece sağlıklı hayvanlar aşılanmalıdır. **GEBELİK, EMZİRME VE YUMURTlama DÖNEMİNDE KULLANIMI:** Gebelik ve emzirme sırasında kullanılabilir. **KULLANIM İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Veteriner ile yakın iletişimde olunmalıdır. **DOZ AŞIMI (BELİRTİLER, TEDBİRLER, ANTİDOT):** Öncelikle dozlar 10 kat fazla uygulanmalıdır. **DİĞER TIBBİ ÜRÜNLER İLE ETKİLEŞİM:** Bilinen etkileşimler yoktur. **UYUMSUZLUKLAR:** Bilinen bir uyumsuzluk yoktur. **RAF ÖMRÜ:** Ambalajlaması veteriner tıbbi ürünler sınıfında geçerlidir. **TİCARİ TAKDİM ŞEKLİ:** Lyofilizat ve Çözücü. 10 ml (3 ve 30 doz), 1.50 ml (5 ve 30 doz), 1.50 ml (15 doz), 1.50 ml (30 doz), 1.50 ml (45 doz), 1.50 ml (60 doz), 1.50 ml (75 doz), 1.50 ml (90 doz), 1.50 ml (105 doz), 1.50 ml (120 doz), 1.50 ml (135 doz), 1.50 ml (150 doz), 1.50 ml (165 doz), 1.50 ml (180 doz), 1.50 ml (195 doz), 1.50 ml (210 doz), 1.50 ml (225 doz), 1.50 ml (240 doz), 1.50 ml (255 doz), 1.50 ml (270 doz), 1.50 ml (285 doz), 1.50 ml (300 doz). **MATERYALLERİNİN İMHASI İÇİN ÖZEL ÖNLEMLER:** Aşılama öncesi ve sonrası ELISA ile tespit edilen antikor titreleri. **PROSPEKTÜS ONAY TARİHİ:** 12.10.2018. **GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI PAZARLAMA İZİN TARİHİ:** 16.02.2018. **PAZARLAMA İZİN SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** HIPRA VE TERİNER MÜSTAHZARLARI TİCARİETT LTD. ŞTİ. Y. Düşüdü Mh. Necip Fazıl Bulvarı Kayapazarı Çarşı No: 34 B Blok, No:44/29-30 Ümraniye/İSTANBUL. Tel: 00312 521 00 00 Web: www.hipra.com E-posta: sd@hipra.com ÜRETİCİ FİRMA: LABORATORIO HIPRA, S.A. Ande, Iñteña, 115 - 1110 Añel (Girona) İSPANYA. Detaylı bilgi için prospektüsüne bakınız.

içindekiler

Veteriner hekimliğin haber sitesi
www.performansdergileri.com

Haber 4
Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu ve Sektörün Zirvesindekiler

Haber

İSO Yön. Kur. Bşk.
Erdal Bahçıvan:
Dünya, tarihte
eşine az rastlanan
bir kriz
yaşamaktadır

6

ÖZEL DOSYA

VETERİNER KLİNİKLER NASIL YÖNETİLMELİ!

10

Dr. Miguel Diaz
"Harika bir veteriner
hekim olabilirsin
ama; sen bir lider
olarak işini
yapamıyorsun"

Dr. Pere Mercader:

En önemli odak
noktanz öğrenmek
olmalıdır

14

18

Dr. Gary Landsberg:
Davranışlar, hayvan-
ların sadece zihinsel
ve duygusal sağlığı
için değil, fiziksel
sağlıkları için de
gereklidir

Rapor

24

Dünyada ve Türkiye'de
Süt Sektör İstatistikleri

Haber

Tarım Bakanlığında
süt üreticileri ve
besicilere
yem desteği

42

Haber

Yapay et üreticileri
Çin pazarını
hedefliyor

44

Makale

46

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN

Yüksek Süt Verimli İneklerde Embriyonik Ölümünün
Başlıca Nedenleri ve Embriyonik Ölümleri Azaltmak
İçin Çiftlik Düzeyinde Yapılması Gerekli Uygulamalar

Makale

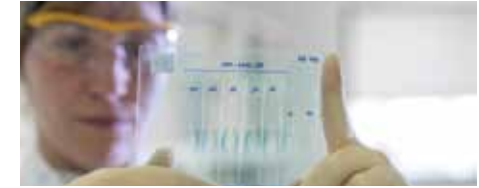
52

Korunmuş B vitaminleri ilavesi ile, Sürünüzün
sıcak stresinin olumsuz etkilerinden
korunmasına yardımcı olun

Makale

Prof. Dr. Hazım Gökçen
Türkiye'de
Kaç
Veteriner Fakültesi
Var?

58

Haber

62

Covid-19 ile mücadeleye HIPRA'dan
önemli katkı

Rapor

Hayvancılığın
Yeniden İnşası:
Koruyucu
hekimlik

64

Sahibi ve Yazı İşleri Md.

Aslan SARIZEYBEK 0532 425 90 93
performansgazetesi@gmail.com

Sayfa tasarım grafik: Aslan SARIZEYBEK

Bölge temsilcileri:

Ankara temsilcisi:

Vet. Hek. Yeşim Yılmaz 0535 851 73 12

İzmir temsilcisi:

Vet. Hek. Hakan Boyar 0533 414 15 32

Malatya temsilcisi:

Vet. Hek. Mehmet Erkan
Doğan 0532 626 90 42

Yönetim yeri:

Ağaoğlu My Town Sitesi A2 Blok D:35 Tepeüstü
Ümraniye - İstanbul 0216 / 650 17 63

Baskı yeri:

Ege Reklam ve Basım Sanatları San. Tic. Ltd. Şti.
Esaipaşa Mah. Zıyapaşa Cad. No:4/1 Ataşehir
İstanbul Tel: 0216 470 44 70
Sertifika No: 45604

Yayın türü:

Ulusal, süreli, aylık dergidir.
Dergimizde yayınlanan makalelerin
sorumlulukları yazarlarına aittir.
İzin alınmadan kullanılamaz.

Megasil CLA

β -Laktamazlara Karşı
**Mega
Sinerji**

Amoksisilin

Klavulanik asit

alke[®]
www.alkenet.com

Merkez: Sahrayıcedit Mahallesi Batman Sokak Royal Plaza No:18 Kat:6 Kadıköy/İstanbul Türkiye
Telefon : 0 216 379 56 00 | Faks : 0 216 379 55 95 E-Posta : alkenet@alkenet.com
Daha geniş bilgi için firmamıza başvurunuz.

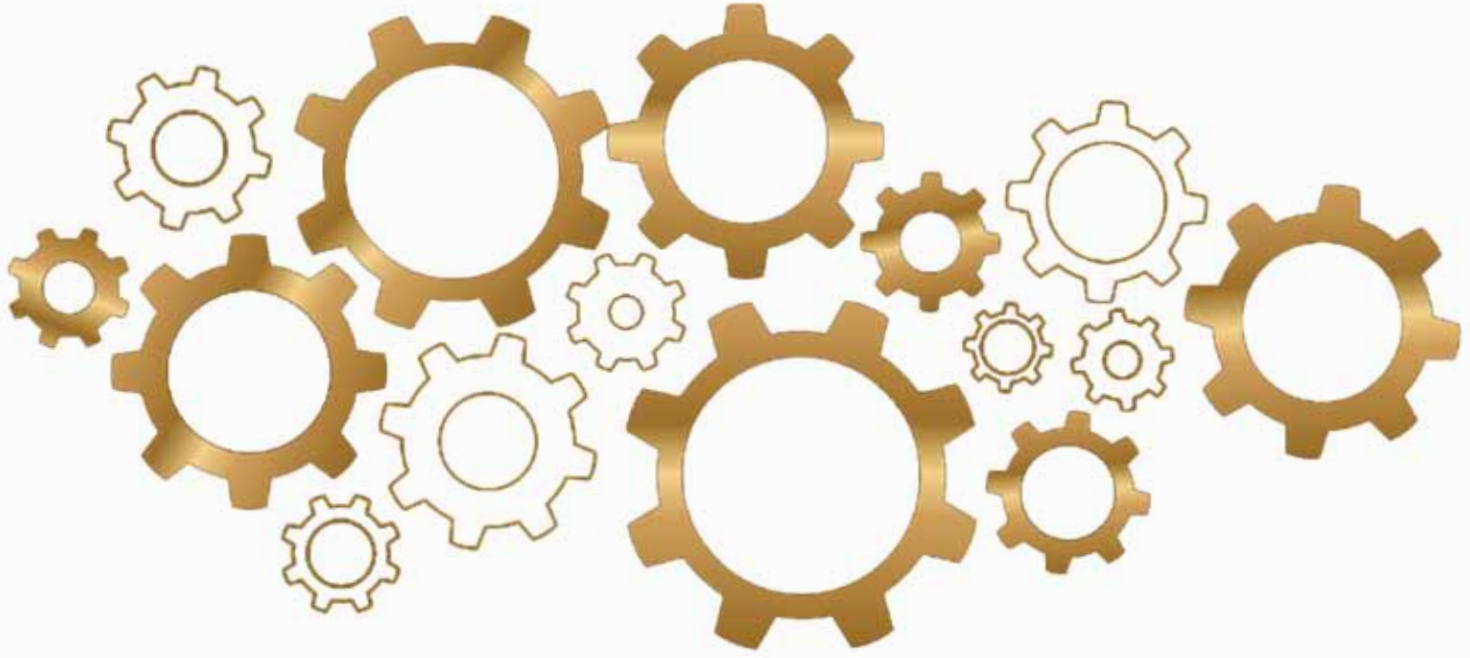
TÜRKİYE'NİN
500 BÜYÜK SANAYİ
KURULUŞU
2019

VE SEKTÖRÜN
ZİRVESİNDEKİLER

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

Sektör liderleri;
süt ve süt ürünlerinde **SÜTAŞ (57.)**, piliç sektöründe **BANVİT (58.)** sırada yer alarak zirveye yerleştiler.

İSO'nun 2019 yılı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde, hayvancılık sektöründen yer alan firmalar da belirlenmiş oldu.

İSO'nun 2019 Yılı "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırmasının sonuçları, İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan tarafından açıklandı.

Genel anlamda Gıda-İçecek Sektöründen, 99 firma Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer aldı.

2019 yılında sanayinin zirvesinde 87 milyar 949 milyon lira üretimden satışları ile geçen yıllarda olduğu gibi yine Tüpraş birinci sırada yer alırken, Gıda Sektörü, listede 99 firma ile temsil edildi.

İşte İSO Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2019 listesindeki Gıda ve İçecek Sanayi Şirketleri:

Unilever (25), Eti Gıda (33), Coca-Cola İçecek (45), Konya Şeker (49), **Sütaş (57)**, **Banvit (58)**, Türkşeker (59), **Şenpiliç (66)**, Çaykur (78), Bunge Gıda (87), Namet Gıda (89),

Beypiliç (100), C.P. Standart Gıda (104), Oba Makarna (117), Altınmarka Gıda (122), Kayseri Şeker (124), **Pınar Süt (126)**, Abaloğlu Yağ Sanayi (128), Et ve Süt Kurumu (130), Cargill Tarım ve Gıda (131), Şölen Çikolata (135), Gümüşdoğa Su Ürünleri (136), Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Koop. Birl. (137), Sofra Yemek Üretim (138), Progıda Tarım (139), **Kılıç Deniz Ürünleri (150)**, Anadolu Efes Biraçılık (153), **Panagro Tarım Hayvancılık Gıda (154)**, **Gedik Tavukçuluk (162)**, Başhan Tarımsal Ürünler (163), **Abaloğlu Tarımsal Üretim (170)**, Reka Bitkisel Yağlar (177), Durak Fındık (185), Bifa Bisküvi (186), Doğuş Çay ve Gıda (188), Türk Tuborg (189), Tat Gıda (194), **Aynes Gıda (197)**, Balsu Gıda (202), Çekok Gıda (209), **Gönenli Süt ve Süt Ürünleri (211)**, Memişoğlu Tarım Ürünleri (212), Mutlu Makarnacılık (219), Tiryaki Agro Gıda (226), **Hastavuk Gıda (228)**, Yayla Agro Gıda (233), Elvan Gıda (236), Tadım Gıda (237), Erikli Su ve Meşrubat (246), Kent Gıda (254), Savola Gıda (259), Sırmagrup İçecek (263), Beşler Makarna Un (265), Elita Gıda (272), Aves Enerji, Yağ ve Gıda (275), Yon-

ca Gıda Sanayi (300), Doğuş Yiyecek ve İçecek (301), Göknur Gıda (303), **Pınar Entegre Et ve Un (316)**, Keskinoğlu Tavukçuluk (325), Lidersan Sağlık ve Gıda Ür. (334), Nuh'un Ankara Makarnası (338), **Bupiliç Entegre Gıda (343)**, Özgün Gıda (346), Ankara Ofis Yem Gıda (348), Ova Un (354), ISS Hazır Yemek (362), Poyraz Poyraz Fındık (369), Sayınlar Gıda (372), Kozlu Gıda (373), Ulusoy Un (380), **Çamlı Yem Besicilik (392)**, Yavuz Gıda (394), Mey Alkollü İçkiler (396), Arslantürk Tarım Ür. (394),

Tukaş Gıda (402), TARFAŞ Tarımsal Faal. (403), Armada Gıda (406), Ulu- dağ İçecek (411), **Teksüt (415)**, **Yörükoğlu Süt (417)**, Eksun Gıda (420), Amylum Nişasta (427), Oruçoğlu Yağ (429), Agromey Gıda (433), **Pilyem Gıda (435)**, Ulaş Gıda Un (436), Marmarabirlik Zeytin (437), E.R. Yem, **Gıda, Tarım Ürünleri (449)**, Özyılmaz Fındık (457), Durum Gıda (458), Peyman Kuruyemiş (463), Omnia Nişasta (468), Felda Iffco Gıda (469), **Gürsoy Yem Gıda (471)**, Safa Tarım (475), **Enka Süt (484)**, Soyyiğit Gıda (498), Karizma Beşler Et Gıda (499).

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı ERDAL BAHÇIVAN:

Dünya, tarihte eşine az rastlanan bir kriz yaşamaktadır

ERDAL BAHÇIVAN
İstanbul Sanayi Odası - Yönetim Kurulu Başkanı

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı ERDAL BAHÇIVAN, İSO 500'ün açıklandığı törende yaptığı konuşmada şu konulara dikkat çekti:

“Her yıl açıkladığımız İSO 500 araştırmaları, ait oldukları dönemlerin adeta check-up'ını ortaya koyuyor. Dünyamız, insanlık çok zor günlerden geçiyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün Covid-19 için “pandemi” açıklaması yapmasından bu yana; hayatımızdaki hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını hep birlikte görüyoruz, yaşıyoruz. Ve ne yazık ki bu sürecin daha ne kadar böyle süreceğine ilişkin bir öngörü de yok.

2019, küresel ekonomide sıra dışı gelişmelerin yaşandığı bir yıldır. Ticarete korumacılık yıl genelinde artarken, bu anlamda ticari faaliyetler üzerinde en olumsuz etkiyi ABD-Çin ticaret savaşları gösterdi. Brexit, bütün yıl boyunca Avrupa ekonomisinin üzerinde adeta kara bir bulut gibi döndü durdu. Bu düğüm yılın son ayında çözülmüş olsa da süreç, Euro Bölgesi ekonomik faaliyetlerine ağır bir damga vurdu.

Bunun yanında siyasi kutuplaşmalar; başta ABD-İran gerginliği olmak üzere ülkeler arası karşılıklı yaptırımlar ve jeopolitik gelişmeler, içinde bulunduğumuz bölge dahil olmak üzere birçok coğrafyada iktisadi faaliyetleri olumsuz etkiledi.

Bütün bu negatif faktörlerin sonucu olarak 2019 yılında gelişmiş ülkelerde büyümenin yüzde 1,7 ile son yılların en düşük seviyesine indiğini gördük. ABD yüzde 2,3, Euro bölgesi ise yüzde 1,3 büyürken, dünya ekonomisindeki büyüme yüzde 2,9 ile son 10 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

Dünyada ivme kaybeden ekonomik

aktivite, ülkemizde ise artan maliyetler ve talepteki durağanlık gibi faktörlerin etkisiyle, 2019 yılını yüzde 0,9 büyüme ile kapattık. Sanayi sektörümüz de aynı yıl ancak yüzde 0,2 büyüdü.

BORÇLANMA

2015 yılı ile birlikte ilk kez yüzde 60'ların üstüne çıkan toplam borçların payı 1,4 puan daha artarak yüzde 68,4'e yükselmiştir. Özkaynakların payı ise yüzde 31,6'ya gerilemiştir. 2019 itibarı ile İSO 500'ün kaynak yapısındaki çarpıklığın en yüksek seviyelere ulaştığını hatırlatmakta ve bu oranların dünya ortalamalarının üstünde olduğunu vurgulamakta yarar görüyorum.

Bu borç ve finansal yük altında sanayicinin bugün en büyük avantajı, faizlerin düşük seviyede seyretmesidir. İSO 500'ün temel göstergeleri de göstermektedir ki sanayici kazandıklarıyla borç kapatamıyor. Borçla yaşamak zorunda. Bu borcu çevirebilmek adına düşük faizlere ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle yüksek faizle mücadeleyi hiç hafife almamalıyız.

SON 3 YILIN EN DÜŞÜK ARTIŞI

2019 yılındaki artış, 2017'deki yüzde 33,2 ve 2018'deki yüzde 34,5'lik oranlar ile kıyaslandığında, üretimden satışlardaki büyüme performansının yavaşladığı görülmektedir. Yüzde 16,4 son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekmektedir.

İLK 50 FİRMA; Üretimden satışların %50'sini gerçekleştiriyor

İSO 500'ü oluşturan şirketler 50'lik gruplar halinde değerlendirildiğinde, sıralamanın ilk 50'sini oluşturan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinden aldığı payın yüzde 50'ler mertebesinde olduğunu görmekteyiz.

BİLEŞİMİ:

Berrak, renksiz ve steril çözeltinin her ml'si;

L-Arginin HCl 50 mg

(41,3 mg L-Arginin'e eşdeğer)

Kalsiyum boroglukonat 50 mg

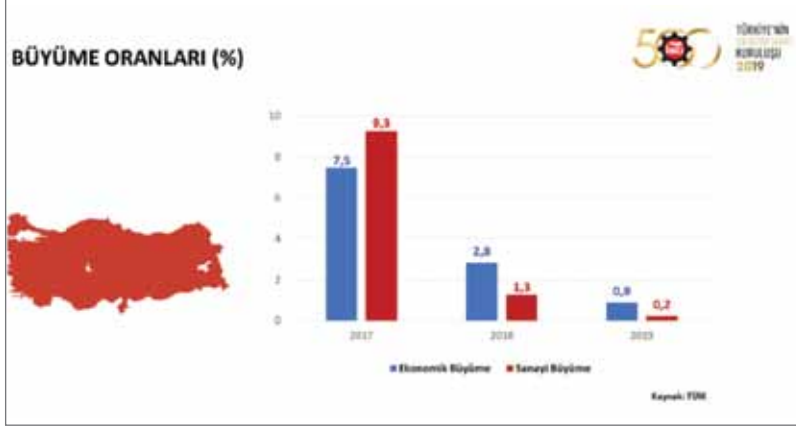
(4,15 mg Kalsiyum'a eşdeğer)

BÜYÜME ve VERİM FORMÜLÜ

- ✓ Genç Hayvanlarda Gelişimi Hızlandırır^{1,2}
- ✓ Canlı Ağırlık Artışı Sağlar^{1,2}
- ✓ Bağışıklık Sistemini Güçlendirir³
- ✓ Büyüme Hormonunu Stimüle Eder⁴

Bütün bu negatif faktörlerin sonucu olarak 2019 yılında gelişmiş ülkelerde büyümenin yüzde 1,7 ile son yılların en düşük seviyesine indiğini gördük. ABD yüzde 2,3, Euro bölgesi ise yüzde 1,3 büyürken, dünya ekonomisindeki büyüme yüzde 2,9 ile son 10 yılın en düşük seviyesinde gerçekleşti.

500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2018 yılında 878 milyar lira olan üretimden satışlarını, 2019 yılında yüzde 16,4 oranında artırarak 1 trilyon liranın üzerine çıkarmıştır. 2019 yılındaki artış, 2017'deki yüzde 33,2 ve 2018'deki yüzde 34,5'lik oranlar ile kıyaslandığında, üretimden satışlardaki büyüme performansının yavaşladığı görülmektedir. Yüzde 16,4 son üç yılın en düşük artışı olarak dikkat çekmektedir.

ÜRETİMDEN SATIŞLAR (50'LİK GRUPLARA GÖRE DAĞILIM)

Grup	2017		2018		2019	
	Üretimden Satışlar (Milyon TL)	Pay (%)	Üretimden Satışlar (Milyon TL)	Pay (%)	Üretimden Satışlar (Milyon TL)	Pay (%)
1-10	174.023	26,7	240.233	27,4	278.280	27,2
11-50	153.899	23,6	203.878	23,2	245.619	24,0
51-100	84.338	12,9	115.317	13,1	132.006	12,9
101-150	53.912	8,3	73.879	8,4	85.683	8,4
151-200	42.313	6,5	55.251	6,3	62.795	6,1
201-500	144.227	22,1	189.477	21,6	217.487	21,3
Toplam	652.712	100,0	878.095	100,0	1.021.869	100,0

İSO 500'ü oluşturan şirketler 50'lik gruplar halinde değerlendirildiğinde, sıralamanın ilk 50'sini oluşturan kuruluşların toplam üretimden satışlar içinde aldığı payın yüzde 50'ler mertebesinde koruduğunu görmekteyiz.

Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 2018 ve 2019 yıllarında aynı kalmasına karşın 2009 yılında sayısı 153'e çıkan yabancı sermayeli firma sayısının her yıl gerileyerek 117'de kaldığı görülmüyor.

Kârlılık azalıyor

İSO 500'ün en önemli göstergelerinin yer aldığı tablolardan biri de bu. Bakıtığımızda, 2019 yılında İSO 500'ün faaliyet kârı oranı 2,8 puan gerilemiş ve yüzde 10,9'dan yüzde 8,1'e inmiştir. Toplam faaliyet kârı büyüklüğü ise 2018 yılında 108 milyar lira iken, 2019 yılında yüzde 14,6 azalarak 92 milyar liraya düşmüştür. Önemli bir finansal büyüklük olarak FAVÖK (Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Kar) bazlı so-

nuçlara baktığımızda, ölçülmeye başlandığı 2013 yılından itibaren sürekli artış gösteren FAVÖK büyüklüğünün 2019 yılında ilk kez yüzde 8,1 düşüşle 140 milyar liradan 129 milyar liraya düştüğünü görmekteyiz.

YABANCI SERMAYE

İSO 500 içinde yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı, 2019'da bir önceki yıla göre değişmeyerek 117 olarak gerçekleşmiştir.

Şunu söylemek gerekir ki dünya, tarihte eşine az rastlanan bir kriz yaşamaktadır. İnsanları içeriye kapatan, petrolden, sanayi ve tüketime kadar birçok alandaki talebi bıçak gibi kesen bir tablo ile karşı karşıyayız. Ekonominin en önemli kuralının talebin oluşması olduğunu adeta yaşayarak öğreniyoruz. Talep şalterini bir anda indirdiğinizde neler olduğunu görüyoruz”

BİRİNCİ 500 BÜYÜK
KURULUŞ SIRA NO:

2019	2018	KURULUŞ ADI	KAMU SIRA NO	ÖZEL SIRA NO	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET/TL)
57	58	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	-	53	3.241.113.611
58	59	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	-	54	3.235.759.055
66	86	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	-	61	2.894.895.278
89	76	Namet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	-	83	2.258.116.827
100	-	BEYPİ Beypazarı Tar. Ür. Paz. San. ve Tic. A.Ş.	-	93	2.077.503.219
104	95	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	-	97	1.994.464.290
126	125	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	-	119	1.683.152.903
128	163	Abaloğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	-	121	1.680.870.708
130	63	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	8	-	1.644.312.857
131	173	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	-	123	1.641.480.009
150	158	Kılıç Deniz Ür. Ür. İhr. İth. ve Tic. A.Ş.	-	142	1.462.108.493
154	134	Panagro Tar. Hay. Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Torku)	-	146	1.401.029.800
162	224	Gedik Tavukçuluk ve Tar. Ür. Tic. San. A.Ş.	-	154	1.340.851.141
170	220	Abaloğlu Tarımsal Üretim A.Ş.	-	162	1.294.691.999
197	225	Aynes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	-	189	1.128.064.124
211	-	Gönenli Süt ve Süt Ür. Gıda San. ve Tic. A.Ş.	-	203	1.071.181.382
228	256	Hastavuk Gıda Tar. Hay. San. ve Tic. A.Ş.	-	220	1.012.824.505
316	302	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	-	308	749.526.886
325	246	Keskinoğlu Tav. ve Dam. İşlt. San. Tic. A.Ş.	-	317	736.539.905
343	379	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	-	335	707.800.767
348	363	Ankara Ofis Yem Gıda ve Mak. San. Tic. A.Ş.	-	340	693.595.675
392	349	Çamlı Yem Besicilik San. ve Tic. A.Ş.	-	384	637.392.458
415	470	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	-	407	588.581.278
417	480	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	-	409	585.879.767
435	-	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	-	427	555.500.520
449	-	E.R. Yem Gıda Tar. Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti.	-	441	540.480.078
471	454	Gürsoy Yem Gıda ve Hayv. San. Tic. A.Ş.	-	463	511.942.017
484	-	Enka Süt ve Gıda Mam. San. ve Tic. A.Ş.	-	476	494.402.434

Veteriner Klinikler

Hekimliğin yanısıra klinik işletmeciliği, değişen yönetmeliklerle de veteriner hekimlerin yoğunluğunu ve sorunlarını arttıran bir durum. Dünyanın, konusunda saygın uzmanları ile gerçekleştirdiğimiz röportajlarda veteriner klinik işletmeciliğini ele aldık.

Dr. Miguel Angel Diaz: (İspanya)

‘Harika bir veteriner hekim olabilirsiniz ama; sen bir lider olarak işini yapamıyorsun’

“Hastaneme dışarıdan baktığınızda, bu kişi çok başarılı diyebilirdiniz ancak ben çok üzgün, mutsuz ve keyifsizdim. Çünkü çalışanlarım ile aramda bir anlaşmazlık vardı. Biliyordum ben iyi bir lider değildim. Aynadan kendime baktığımda ‘Harika bir veteriner hekim olabilirsiniz, 17 tane çalışanın olabilir ama sen bir lider olarak işini yapamıyorsun’ diyordum ve bu mutsuzlukla hayatımı devam ettiriyordum”

nasıl yönetilmeli?

Senin için gerçek bir değişim nedir? Olmasını istediğin öncelikler nelerdir? Farklı olarak neler yapabilirsin?

Nöroloji bilimini kullanarak, hasta sahiplerine etik kurallar çerçevesinde 'evet' dedirtebilme", muayene esnasındaki gizli tehlikeler ve bunlardan kaçınmanın yolları, çalışanlarda gelişim sağlama ve performans artırma, kliniklerde hasta sahipleriyle yaşanan anlaşmazlıkların etkili bir şekilde üstesinden gelme konularında uzman olan Dr. Miquel Angel Diaz ile gerçekleştirdiğimiz röportajda veteriner klinik yönetimi üzerinde görüşlerini aldık.

Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

Ben Miguel Diaz. Fakülteden mezun olduktan sonra klinisyen olarak görevime başladım. Yaklaşık 27 yıl çalıştım. İlk kliniğimi açtığım zamanlarda sadece bir çalışanım vardı. Daha sonrasında hastane açtım ve 17 çalışanım ile beraber ve 7/24 esasına dayalı bir çalışma sistemimiz vardı.

Kariyerimde, çalışma arkadaşlarım ile bazı problemler yaşıyordum. Diğer yandan da onlar

benim personelimdi. Paradoks yaşıyordum. Hastaneme dışarıdan baktığınızda, bu kişi çok başarılı diyebilirdiniz ancak ben çok üzgün, mutsuz ve keyifsizdim. Çünkü çalışanlarım ile aramda bir anlaşmazlık vardı. Biliyordum ben iyi bir lider değildim. Aynadan kendime baktığımda 'Harika bir veteriner hekim olabilirsin, 17 tane çalışanın olabilir ama sen bir lider olarak işini yapamıyorsun' diyordum ve bu mutsuzlukla hayatımı devam ettiriyordum.

Bu durumu tam olarak ne zaman farkettiniz? Bunun için ne yaparak harekete geçtiniz?

Hekimliğime odaklandığım bir zamanda klinik büyümeye başlıyordu ve harika işler çıkarıyorduk. Kendimi dahiliye alanında geliştirmem için yurtdışına eğitimlere gidiyordum.

Ortopedi ameliyatlarını daha iyi yapmak için İngiltere'ye kurslara da gittim. Mesleki anlamda tamamen kendimi geliştirmeye odak-

“İyi bir doktor, iyi bir lider, iyi bir eş olmak istiyorlar ama bunların hepsini aynı anda istemek çok fazla. Önceliğimiz genel olarak zaman yönetimi. Onlar zamanlarının yetmediğini düşünüyorlar. Aslında tanrı herkese aynı ve eşit zaman dilimi veriyor. 24 saat”.

“Teknikerlerin kesinlikle yapmasına müsaade etmeyeceğiniz üç şey vardır. Teşhis, cerrahi müdahaleler ve reçete yazmak. Bunları sadece veteriner hekimler yapmalıdır”.

landım ama klinikteki ekibimi göz ardı etmeye başlamıştım. Bu arada babamı kaybettim ve çok sancılı bir süreç geçiriyordum. Bu süreç çalışanlarımla, babamla, eşimle, ailemle, çocuklarımla ilgiliydi. Bu aralar spor yapmaya çalıştım, tenis oynadım. Tüm hayatımı, ömrümün sonuna kadar iyi bir şekilde değiştirmem gerekiyordu. Koçluk kurslarına gittim ve sertifika aldım. Koçluk yapıyordum ama bu defa da daha az hekimlik ile ilgilendim. Hekimliğimi durdurdum ve profesyonel koç oldum.

Şu anda maddi kazanımlarınızı koçluk yaparak mı sağlıyorsunuz?

Evet. İspanya'nın çoğu şehirleri, İtalya, Filipinler ve diğer ülkeden destek almak isteyen insanlarla çalışıyorum. Online olarak onlarla görüşüyorum. İspanya'da olan kliniklerle birebir görüşme imkanım oluyor. Birebir görüşemediğim kliniklerle haftada bir veya iki haftada bir internet üzerinden iletişim kuruyorum. Onlara ne üzerinde çalışmak istediklerini soruyorum. Onların istedikleri şeyleri, birtakım sorular sorarak, problemi kendilerinin keşfetmesini sağlıyorum.

Her zaman ileri doğru hareket etmek için çaba sarf ediyoruz. Koçluk yapmak uzun bir iletişim süreci gerekti-

riyor ve konular benzer gibi görünse dahi çözüm için farklı yaklaşım türleri olabiliyor.

Kliniklerinde problemi olan insanlara ne gibi sorular soruyorsunuz?

Senin için gerçek bir değişim nedir? Olmasını istediğin öncelikler nelerdir? Farklı olarak neler yapabilirsin? sorularını basitçe sorduktan sonra kendi çözümünü ve sonucunu bulmak için, onun bir şeyleri fark etmesini sağlıyorum. Onlara çözüm önerilerini direkt ben sunmuyorum. Belki biraz uzun zaman alıyor ama sonucunda çok güzel şeyler oluyor. Koçluk tam da bu demektir.

Size danışan veteriner hekimlerin sıkça sorduğu ortak sorular nelerdir?

İyi bir doktor, iyi bir lider, iyi bir eş olmak istiyorlar ama bunların hepsini aynı anda istemek çok fazla. Önceliğimiz genel olarak zaman yönetimi. Onlar zamanlarının yetmediğini düşünüyorlar. Aslında tanrı herkese aynı ve eşit zaman dilimi veriyor. 24 saat.

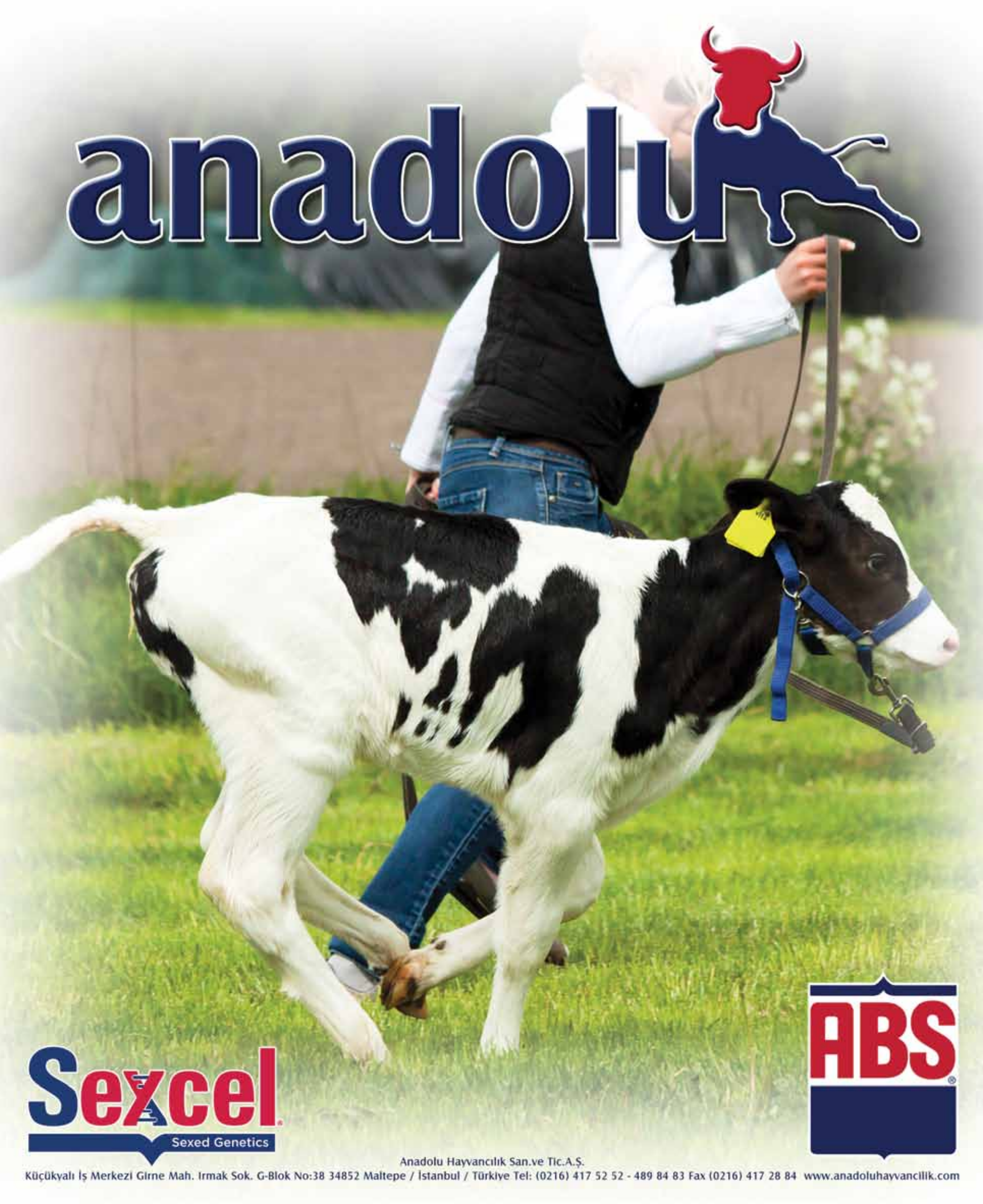
Ama önceliğim ne olmalıdır? Ben onlara nasıl daha etkili olabilirim? Çalışanlarıma ve diğer insanlara karşı farklı yollarla nasıl daha dostça ve samimi davranabilirim? İnsanlara gülerek ve çekinmeden nasıl hayır diyebilirim?

Daha öncesinden veteriner hekim olmayanlara da koçluk yapıyordum. Çok fazla insan beni bekliyor ama ben 3 yıl önce sadece veteriner hekimler ile çalışmak adına bir karar verdim çünkü ben sonsuza kadar veteriner olarak kalacağım.

Bazen veteriner hekimler ve teknikerler arasında ciddi bir mücadele olabiliyor. Uzun süre deneyimli olan bir tekniker, yeri geldiği zaman bir veteriner hekim gibi davranmak ve bu gücü elinde tutmak istiyor? Bu genel olarak görülen bir durum mudur?

Evet bence fazlasıyla yaygın bir durum. Sizin idareci ve yönetici olarak farklı tavırlarla ile çalışmanız gerekiyor. Bunlar iki farklı yeteneklerdir. Kliniğinizdeki doğru yönetim net kuralları gerektirir. Eğer sen tekniker isen bunu yapabilirsin, veteriner hekim isen bunu yapabilirsin. Evet belki birbirine yakın işler yapıyorsunuzdur ancak teknikerlerin kesinlikle yapmasına müsaade etmeyeceğiniz üç şey vardır. Teşhis, cerrahi müdahaleler ve reçete yazmak. Bunları sadece veteriner hekimler yapmalıdır.

anadolu

Sexcel.
Sexed Genetics

Anadolu Hayvancılık San.ve Tic.A.Ş.

Küçükyalı İş Merkezi Girne Mah. Irmak Sok. G-Blok No:38 34852 Maltepe / İstanbul / Türkiye Tel: (0216) 417 52 52 - 489 84 83 Fax (0216) 417 28 84 www.anadoluhayvancilik.com

DR.PERE MERCADER
(İspanya)

“Mesleki kariyerinizi ortalama 40 yıl alacak olursak ve bu dönemi de bir maraton olarak düşünürsek, asıl maratona son 20 yılda karar verildiğini söyleyebiliriz.

İlk 20 yıl, son 20 yılın hazırlığı olacaktır. Profesyonel olmak bu 2. yarıda verdiğiniz kararlar gerçekleşecektir. Eğer doğru bir karar verip bu ilk 20 yılda verdiğiniz karar ile devam edip kendinizi geliştirirseniz, son 20 yılınız da harika olacak ve başarıya ulaşacaksınızdır”.

DR.PERE MERCADER (İspanya)

“En önemli odak noktanız öğrenmek olmalıdır”

Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Ben Dr. Pere Mercader. Babam veteriner hekimdi ve ben de onun yolundan gittim. Mezun olduktan sonra, kliniğin yönetim kısmı ile ilgilenmeyi çok istiyordum.

Yönetim kısmını, sadece ekonomik olarak değil klinik işlerinin organizasyonu ve bunların düzgünce yapılmasının nasıl olacağını öğrenmek istiyordum. Doktoramı işletme alanında yaptım ve sonrasında işletme ile ilgili kurslar aldım. Pet mama şirketinde çalışmaya başladım. Bu şirkette pozisyonumdan dolayı çalışmaktan yorulduğum ve artık özgür olarak çalışmak istiyordum. Küçük çapta saha analizleri yapmaya başladım. Bu işin sonu ne-

reye varacak ve bunların hepsini nasıl yapacağım diye düşünmeye başladım. İspanya’da çok az insan bu konu ile ilgili çalışıyordu. Kendimde yeterli cesareti topladım ve bu işe başlama kararı aldım. 15 yıldır da bu işi yapıyorum.

İspanya’da gözlemlediğiniz veteriner hekimlerin, yaptıkları temel yanlışlardan bahseder misiniz?

Veteriner hekimler genel olarak çok çalışan insanlardır. Sürekli daha yeni ve daha iyi klinikler açılmaya başlıyor. Bunun için çok fazla çaba sarf ediyorlar ve uzun saatler mesai yapıyorlar. Bazen başarılı olabiliyorlar ancak ne yazık ki bazen de hüsrana uğruyorlar. Çünkü en önemli görevlerini genellikle yerine getirmiyorlar, hiç dinlenme-

den çalışmak istiyorlar. Hasta sahipleri ile yeterince ilgilenemiyorlar, klinikteki çalışanlara liderlik etmiyorlar ve takımlarını iyi yönetemiyorlar. Sadece para kazanma odaklı oldukları için uzun vadede pek çok şeyi kaçırmış oluyorlar.

Mesleğimizden dolayı işimizi yapıyoruz ve para kazanmak istiyoruz. Ancak bazen sadece mesleği icra etmek veya sadece para kazanmak yanlıgsına düşüyoruz. Bu ikisinin ayrımını nasıl yapabiliriz?

Bence bu durum işe ilk olarak nasıl başladığımız ile ilgilidir. Bazı klinik sahipleri, hasta sahiplerine sadece para kazanma aracı olarak yaklaşıyorlar. Veteriner hekimler, fakültelerine ilk

başladıklarında genellikle, hayvanları sevdiği ve onları tedavi etmek istediği için başladılar. Veteriner hekim olduklarında bu süreç nasıl oldu da bu şekilde değişti. Kliniği ilk açtıkları dönemde pek çok problemlerle strese düşüyorlar. Daha sonrasında klinik kirası, vergi ödemeleri, gerekli ekipman alımı, çalışanların maaşı gibi giderler çıkınca, klinik çalışma yöntemlerini gözden geçirmek yerine bu ödemeleri bir an önce yapmak için sıkı çalışma hatası içine düşüyorlar. Bu hatanın sonucunda hayal kırıklıkları ve depresyon halleri başlıyor.

Bu mesleğe ne için başladıkları ve niye bulduklarını unutuyorlar. Öyle bir sürece giriyorlar ki bunu nasıl durduracaklarını dahi bilemiyorlar. Böyle olunca da bu süreç aynı şekilde devam ediyor ve kısır bir döngüye dönüşüyor. Klinik yönetiminde akılcı çözüm bulmalı ve her şeyden önce eksikliklerimizi tespit etmeliyiz.

Fakülteden yeni mezun olan veteriner hekimler için ne düşünüyorsunuz? Mezun olduktan hemen sonra neler yapmalılar?

Aslında bu kişisel bir karar ancak bir işe başlamadan önce o işte çalışan uzmanların tavsiyelerinin alınması gerekir. Bunu yurtiçi veya yurtdışı seyahatler yaparak başlayabilirler. İstedikleri alanda çalışan deneyimli meslektaşları ile kısa konuşmalar yapmalılar. İşe nasıl başladığı? Önüne çıkan engeller neler oldu? Bunları nasıl aşabildiği gibi kritik ve yön

verici sorular sorulmalıdır. Eğer çok gençseniz, en önemli odak noktanız öğrenmek olmalıdır. Mesleğe ilk başladığınızda, çevrenizdeki genç meslektaşlarınıza bakıp onların çalıştığını görünce, geç kalma korkunuz olabilir. Siz de bir an önce başlamak isteyeceksinizdir. Mesleki kariyerinizi ortalama 40 yıl alacak olursak ve bu dönemi de bir maraton olarak düşünürsek, asıl

maratona son 20 yılda karar verildiğini söyleyebiliriz. İlk 20 yıl, son 20 yılın hazırlığı olacaktır. Profesyonel olmak bu 2. yarıda verdiğiniz kararlar gerçekleşecektir. Eğer doğru bir karar verip bu ilk 20 yılda verdiğiniz karar ile devam edip kendinizi geliştirirseniz, son 20 yılınız da harika olacak ve başarıya ulaşacaksınız.

Bazı klinik sahipleri, hasta sahiplerine sadece para kazanma aracı olarak yaklaşıyorlar. Veteriner hekimler, fakültelerine ilk başladıklarında genellikle, hayvanları sevdiği ve onları tedavi etmek istediği için başladılar.

Veteriner hekim olduklarında bu süreç nasıl oldu da bu şekilde değişti.

Kliniği ilk açtıkları dönemde pek çok problemlerle strese düşüyorlar. Daha sonrasında klinik kirası, vergi ödemeleri, gerekli ekipman alımı, çalışanların maaşı gibi giderler çıkınca, klinik çalışma yöntemlerini gözden geçirmek yerine bu ödemeleri bir an önce yapmak için sıkı çalışma hatası içine düşüyorlar. Bu hatanın sonucunda hayal kırıklıkları ve depresyon halleri başlıyor.

Yeni mezun olan veteriner hekim meslektaşlarımıza klinik açmaları konusunda tavsiyeleriniz nedir?

Yeni mezun meslektaşlarımız, kendilerini geliştirdikten sonra hangi alanda çalışmaları gerektiğini belirlemelidir. Uzmanlık alanınız olmalıdır. Örneğin pet hayvanlar, pet hayvanlardan kedi, kedilerde yaşlı olan hasta profilleri,

yaşlı kedilerde göz problemleri gibi alanınızı daraltmaya çalışın. Çok fazla alanda uzman olmanız beklenemez ki bu da doğru değildir ve yanıltıcı olabilir. Bu uzmanlık adımından sonra ise bölgedeki klinik sahipleri ile iletişime geçin ve onların tecrübelerinden istifade etmeye çalışın. Bazı klinikler sizi rakip olarak görecektir ve sınırlarını pay-

laşmayacaktır. Ancak siz yine de vazgeçmeyin ve kliniğinizi açmadan önce en az 20 klinik ile görüşme yapın ve onların tecrübelerini not alın. Yeni açtığınız kliniğinizin yönetimini bu tecrübeler ışığında kendi tecrübelerinizi de ekleyerek mesleğe en iyi şekilde hizmet etmeye çalışın.

“Davranış ve davranış problemleri”

Dr. Gary Landsberg (Kanada):

“Fearfree yönetimi ve medikasyonu”

“Anksiyetik ve korkan hastalarda fearfree yönetimi ve medikasyonu konusunda uzman olan Dr. Gary Landsberg, Fearfree yöntemini şu şekilde tanımlıyor:

“Korku Anksiyete ve Stresi önleyip, hafifleterek veya en aza indirerek, hastanın kendisi, hasta sahibi ve klinik ekibi için, veteriner hekim uygulamalarını etkili ve güvenli bir şekilde sağlamak adına eylem planı oluşturan bir uygulamadır”.

Dr. Gary Landsberg:

“Davranışlar, hayvanların sadece zihinsel ve duygusal sağlığı için değil, fiziksel sağlıkları için de gereklidir”

Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

Ben Gary Landsberg. 1976 da Ontario Veteriner Fakülte'sinden mezun oldum. Avrupa hayvan refahı ve davranış hekimliği (ECAWBM) ve Amerika Veteriner Davranış Bilimleri Koleji (ACVB)'nden diplomamı aldım. Şu anda fearfree çalışmalarına devam etmekteyim. Halen CanCog şirketinde uzun bir süredir araştırmacılara danışmanlık yapıyorum. Toronto bölgesinde de veteriner hekimlik yapıyorum. Uzun zamandır da diğer veteriner hekimlere davranışsal durumlar ve bozukluklar ile ilgili konularda yardımcı oluyorum.

Uzun zamandan beri bu alan üzerine çalışmalar yapıyorsunuz. Bu sürece nasıl dahil oldunuz?

Ben 1976'dan beri kendi sahip olduğum hayvanların veteriner hekimiydim. Kedi ve köpeklerin genel durumlarına bakıyordum. Kısa bir süre sonra hayvan davranışları ile ilgilenen bir kliniğe girdim. Kedi ve köpeklerde davranış problemlerinin önlenmesi ve mevcut problemin tedavisi yapılıyordu. 1990 sonlarında Amerika Veteriner Davranış Bilimleri Koleji kuruldu ve bu alanda ilkti. 1996 da yapılan sınavı geçtim ve diplomamı aldım. Bu süreçten sonra

genel vaka durumları ve bunlara ek olarak hayvan davranışları ile ilgili sorumluluk da almıştım.

Bizim cerrahi, dahiliye, göz gibi uzmanlaşma alanlarımız vardır ancak ben davranış ve davranış problemleri konusunda uzman olacaktım. Daha çok köpeklerde, insanlara veya başka köpeklere karşı agresif davranışları, korkuları, sinirli halleri, fobilerini görecektim ve bunları kedilerde de inceleyebilecektim. Bu beni fazlasıyla mutlu etti. Avrupa hayvan refahı ve davranış hekimliği sertifikamı da aldıktan sonra bu alanda Amerika ve Dünya'da düzenli ola-

“Çok az insan bu alanda çalışıyordu. Kitaplar okudum, konferanslara katıldım ve topluluklara üye oldum. 10 yıl sonra ise davranışsal durumları görmeye ve anlamaya başladım”.

rak konuşmalara katıldım. Çalıştığım birim, her yıl Avrupa’da kongre düzenliyor ve ben de konuşmacı olarak bunlara katılıyorum. Ayrıca veteriner hekimlikte kedi ve köpeklerin davranışları üzerine kitap yazdım ve 3. Baskısı yayınlandı.

Veteriner hekimler mezun olduklarında, hangi alanda çalışmak istediklerine karar verme süreçleri bazen zor ve karışık olabiliyor. Siz tam olarak hayatınızın hangi periyodunda buna karar verdiniz?

Fakülteye başladığım ilk yıllarda, yaz tatillerinde sadece küçük çocuklar için binicilik eğitimleri veriyordum. Veteriner hekim olduktan hemen sonra, Toronto bölgesi büyük bir yer olduğu için daha çok kedi ve köpek ile çalışmak niyetindeydim.

Çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra, veteriner hekimliğin sadece kedi ve köpektan ibaret olmadığını farkettim. Aynı okulda okuduğumuz sınıf arkadaşım ile birlikte bir karar verdik ve mezuniyetten 6 ay sonra bir klinik satın aldık. Neredeyse 40 yıl boyunca bu klinikte devam ettik. Bu süreçte davranışlarla ilgili çalışmalar yaptım. İlk merakım kedi ve köpek hekimliğiydi. Hasta sahiplerine hasta olmadan önce koruyucu önlemler ve davranışları için bir takım önerilerde bulunuyorduk. Çok az insan bu alanda çalışıyordu. Kitaplar okudum, konferanslara katıldım ve topluluklara üye oldum. 10 yıl sonra ise davranışsal durumları görmeye ve anlamaya başladım.

anadolu

Montbeliarde

Stres ile birlikte ciddileşen pek çok sağlık durumları vardır. Hayvanınızın tedavisini ilerletmek istiyorsanız, öncelikle stresi yönetmek zorundasınız.

Herhangi bir üniversitede veya başka bir yerde eğitim veriyor musunuz?

İlginçtir ki daha önceleri ve hatta günümüzde pek çok üniversitenin davranışlar ile ilgili bir eğitmeni ya da profesörü yok. Kuzey Amerika'da dahi şu anda sadece birkaç üniversitesinde tam zamanlı eğitim verilebiliyor. Çalışmalarımın, yazılarımın ve eğitimlerimin çoğu veteriner okullarında konferanslar, ders notları ve konuşmalar şeklinde olmuştur. Avrupa, Avustralya ve diğer ülkelerden konuşmacı olarak davet edildim. Ancak fakülte bünyesinde sabit bir eğitmeni olarak çalışmadım.

Gelecek nesillerde, hayvan davranışlarındaki değişimler için bir öngörünüz var mıdır?

Davranışlar, hayvanların sadece zihinsel ve duygusal sağlığı için değil, fizik-

sel sağlıkları için de gereklidir. Stres ile birlikte ciddileşen pek çok sağlık durumları vardır. Hayvanınızın tedavisini ilerletmek istiyorsanız, öncelikle stresi yönetmek zorundasınız.

Davranışlar, pet hayvanlarda tedaviye yönelik pek çok problemlerin de temelini oluşturur. Davranış ve tedavi arasındaki etkileşimi anlamak zorundayız. Sanırım bazı okullar bu konuyu öğretiyor ama tüm fakülte dönemi boyunca değil. Fearfree programlarında online olarak sertifikalı eğitimler bulunuyor. Bunlar stres, korku ve diğer hassas konularda veteriner hekimlere yol gösteriyor. Bunların öğrenilmesi veteriner kliniklerinde, teşhisleri net olarak tanımlayabilmek ve tedaviyi hızlandırmak için büyük bir katkı sağlayacaktır.

Veteriner hekimliğin alt bilim dalları

çok kompleks görülmesine rağmen, sözel olarak iletişim kurmadığımız hastalarımızda onların davranışlarını tanımlayabilmek daha da kompleks sanırım.

Evet davranışları tanımlayabilmek gerçekten çok zor. Her hayvanın normal davranışları birbirinden farklıdır ve bunları iyi ayırt etmek gerekir. Pet hayvanlarınızı kliniğe götürdüğünüzde dahi bu stres faktörlerinin yansımalarını çok rahat görebilirsiniz. Normal zamanlarda yapmadıkları davranışları, korku anında size sergileyecektir. Bu yüzden ilk olarak hayvanların normal davranışlarını bilerseniz, anormal davranışlarını yaptığı durumlarda size korkunun kaynağını keşfetme konusunda fikir verecektir.

COXDUO

Enjeksiyonluk Çözelti

20 mg Meloksikam

ağrı tedavisinde
derin etki...

DÜNYA VE TÜRKİYE'DE SÜT SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ

ULUSAL
SÜT
KONSEYİ

2019

SÜT RAPORU

Dünya ve Türkiye'de Süt Sektör İstatistikleri

*FAO verilerine göre
150 milyon aile
süt üretimi ile
uğraşmaktadır.*

IDF (International Dairy Federation) verilerine göre dünya toplam süt üretimi 2018 yılında %2.4 oranında artarak yaklaşık 864 milyon tona ulaşmıştır.

FAO verilerine göre 150 milyon aile süt üretimi ile uğraşmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde süt ekseriyetle küçük ölçekli işletmeler tarafından üretilmekte ve satışa sunulan süttten elde edilen gelir işletmedeki ailenin temel geçim kaynağını oluşturmaktadır.

Geçtiğimiz son on yıl içerisinde gelişmekte olan ülkeler dünya toplam süt üretimi içerisindeki paylarını artırmış,

söz konusu gelişme hayvan başına elde edilen verimden ziyade ağırlıklı olarak üretime dahil olan hayvan sayısındaki artıştan kaynaklanmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde hayvan başına elde edilen verim temelde düşük kalitedeki yem hammaddesi, hayvan hastalıkları, sağlık hizmetlerine kısıtlı erişim, genetik faktörler gibi nedenlerden dolayı istenilen düzeye gelememiştir. Bunun yanı sıra gelişmiş ülkelerin aksine gelişmekte olan ülkelerin çoğunda iklim şartları süt hayvancılığına elverişli değildir.

Dünya Toplam Süt Üretimi

- Son 30 yılda dünya toplam süt üretimi %59'dan fazla artmıştır.
- Hindistan, dünya toplam süt üretiminin %22'sini üreterek dünyanın en büyük süt üreticisi konumunda yer alırken Hindistan'ı ABD, Çin, Pakistan ve Brezilya takip etmektedir.
- 1970 yılından bu yana süt üretiminin en çok arttığı bölge Güney Asya olmuştur.
- Yoksulluk ve özellikle bazı ülkelerdeki olumsuz hava koşulları sebebiyle Afrika'daki süt üretim artış hızı diğer gelişmekte olan ülkelerde görülen artıştan daha yavaştır.
- Dünyada en fazla arz fazlası süte sahip ülkeler Yeni Zelanda, ABD, Almanya, Fransa, Avustralya ve İrlanda'dır.
- Dünyada en fazla süt arz açığına sahip ülkeler Çin, İtalya, Rusya Federasyonu, Meksika, Cezayir ve Endonezya'dır.

İNEK SÜTÜ ÜRETİMİNDE LİDER ÜLKELER

Milyon Ton	2018	'17-'18 Değişim	
1	AB-28	166,7	+ % 0,8
	Almanya	33,1	+ % 1,4
	Fransa	25,1	% 0,0
	Birleşik Krallık	15,5	+ % 0,3
	Polonya	14,2	+ % 3,3
	Hollanda	14,1	- % 2,8
2	ABD	98,7	+ % 1,0
3	Hindistan	90,2	+ % 7,8
4	Brezilya	34,7	+ % 0,5
5	Çin	30,8	- % 1,2
6	Rusya	30,6	- % 1,4
7	Yeni Zelanda	22,2	+ % 3,0
8	Türkiye	20,0	+ % 6,8
9	Pakistan	17,4	+ % 3,8
10	Meksika	12,4	+ % 2,0

Kaynak: OIE, ZülveNL, FAO, IDF Ulusal Komiteler, Ulusal İstatistikler

Bölgelere Göre Dünya İnek Sütü Üretimi

x 1.000 ton	2005	2010	2015	2017	2018	'17-'18 Değişim	'05-'18 Değişim
Asya	130.897	158.167	193.244	207.841	217.841	+4,8%	+4,0%
AB-28	149.729	149.244	163.140	165.428	166.608	+0,7%	+0,0%
Kuzey ve Orta Amerika*	103.012	112.077	120.659	125.170	126.774	+1,3%	+1,0%
Güney Amerika	50.459	60.521	67.068	63.822	64.900	+1,7%	+2,0%
Avrupa-Diğer	59.830	59.062	57.313	57.618	57.796	+0,2%	-0,3%
Afrika	29.435	34.524	37.457	38.184	38.764	+1,5%	+2,1%
Okyanusya	25.622	26.692	31.632	31.147	31.027	-0,4%	+1,5%
Dünya	548.984	600.288	670.512	689.211	703.710	+2,1%	+1,9%

Kaynak: IDF

* Karayipler Dahil

● Dünya toplam manda varlığının yaklaşık 207 milyon baş olduğu tahmin edilmektedir. Dünya manda varlığının %97'si Asya'da, %2'si Afrika'da (özellikle Mısır), %0.7'si Güney Amerika'da ve %0.2'den daha azı Avusturalya ve Avrupa'da yer almaktadır.

● Güney Asya'da sütün elde edildiği temel hayvan ırkı mandadır.

● Dünyanın en büyük manda sütü üreticisi ülkeler Hindistan ve Pakistan iken bu ülkelerdeki manda sütü üretimi inek sütü üretiminden fazladır.

İnek sütü üretimi

İnek sütü üretimi dünyanın farklı ülke ve bölgelerinde farklı oranlarda artıp azalırken, 2018 yılında dünya toplam inek sütü üretimi bir önceki yıla göre %2.1 oranında artmıştır. Yeni Zelanda'da inek sütü üretimi 2018 yılında %3 oranında artarken, Avrupa Birliği'nde toplam inek sütü üretimindeki artış oranı %0.7 olarak hesaplanmıştır.

Aynı yıl ABD'de inek sütü üretimi yalnızca %1 oranında artarken, Hindistan'daki artış oranı %7.8 olarak hesaplanmıştır.

Manda, Koyun, Keçi ve diğer türlerden elde edilen sütler

Dünya toplam manda sütü üretimi 2018 yılında 126 milyon olarak hesaplanırken global manda sütü üretiminin %95'ini temsil eden iki ülke Hindistan ve Pakistan, 2018 yılında manda sütü üretimlerini %4.5 oranında artırmışlardır. Öte yandan başta bebek maması üretimindeki kullanımında son yıllarda ortaya çıkan artışla birlikte dünya genelinde keçi sütü tüketimi her yıl artmaktadır.

Dünya toplam keçi sütü üretimi 2018 yılında bir önceki yıla kıyasla %2.7 oranında artarak 20 milyon ton olarak hesaplanmıştır.

PRID® DELTA

fertiliteyi
zirveye çıkarır

reprodAction™

Ceva Hayvan Sağlığı A.Ş.

İz Plaza Giz Eski Büyükdere Cad. No:9 Kat: 20-21 Maslak 34398 İstanbul

Tel: 0 212 365 97 97 Faks: 0 212 290 70 83 tr.ceva.com / www.reproduction.com/tr

Dünya ve Türkiye’de Süt Sektör İstatistikleri

- Dünyada kişi başına düşen koyun ve keçi sütü üretiminin en yüksek olduğu bölge Yakın Doğu ülkeleridir.
- Dünya toplam keçi sütü üretiminin en yoğun olduğu bölgeler toplam üretiminin %95’ini temsil eden Asya, Afrika ve Latin Amerika’dır. Asya kıtası, %60 ile dünya toplam keçi sütü üretiminde en yüksek paya sahip kıtadır.
- En büyük keçi sütü üreticisi ülkeler Hindistan, Bangladeş ve Pakistan’dır.
- Keçi başına alınan süt verimi ülkelere göre farklılık arz etmektedir. Bangladeş’te keçi başına süt verimi yaklaşık 37 kg/yıl iken Hindistan ve Pakistan’da 100 kg/yılın üzerindedir.
- Dünyanın en büyük koyun sütü üreticisi ülkeler Çin, Türkiye ve Yunanistan’dır.
- Koyun sütü üretimi Yakın Doğu ve Kuzey Afrika’da toplam üretiminin %7.8’ini oluştururken, sahra altı Afrika’da toplam üretiminin %4’ünü temsil etmektedir.
- Dünyada en fazla sağılan keçi varlığına sahip ülkeler Bangladeş, Hindistan ve Mali’dir. Dünyada en fazla sağılan koyun varlığına sahip ülkeler Çin, Suriye, İran, Türkiye ve Cezayir’dir.

Sanayiye aktarılan inek sütü

IDF, her yıl üyesi bulunan ülkelerden toplamış olduğu verilerle dünyada sanayiye aktarılan toplam inek sütüne ilişkin veriler yayınlanmaktadır. Buna göre dünya genelinde 2018 yılında sanayiye aktarılan inek sütü miktarı bir önceki yıla göre %1.3 oranında artmıştır. Söz konusu artış oranı 2017 yılında kaydedilen artıştan daha düşük iken, geçtiğimiz sekiz yılda sanayiye aktarılan inek sütü miktarındaki artış oranından (&1.7) düşüktür.

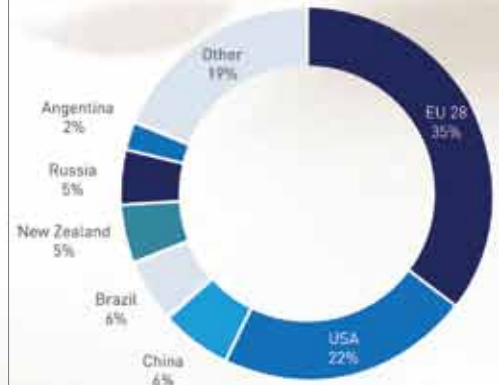
Avustralya’da sanayiye aktarılan inek sütü miktarı kuraklıktan kaynaklı olarak %8 oranında düşerken Yeni Zelanda’daki artış oranı %2.3 olarak hesaplanmıştır. Öte yandan AB ülkeleri toplamında sanayiye aktarılan inek sütü miktarı 2018 yılında yalnızca %0.9 oranında artmıştır. Üye ülkeler özelinde değerlendirildiğinde Hollanda’da toplanan inek sütü miktarı %2.9 oranında düşmüş, Fransa (+%0.3), Almanya (+%1.5), Polonya (+%2.7), İrlanda (+4.3) ve Belçika’da (+%3.9) artış kaydedilmiştir.

Dünyada Sanayiye Aktarılan İnek Sütü*

Kaynak: CNIEL, ZuivelNL, IDF Ulusal Komiteleri, Ulusal İstatistikler * 55 ülke dahil edilmiştir.

Dünyada Sanayiye Aktarılan İnek Sütünün Ülkelere Göre Dağılımı

Kaynak: CNIEL, ZuivelNL, IDF Ulusal Komiteleri, Ulusal İstatistikler

Dünya İçme Sütü Üretiminde Lider Ülkeler

Milyon Ton	2018	'17-'18 Değişim
AB-28	30,1	-%2,6
Çin	29,8	+%4,3
ABD	21,4	-%2,0
Hindistan	13,3	+%1,2
Brezilya	10,0	-%2,5
Rusya	5,5	+%3,7
Japonya	3,7	+%0,5

Kaynak: CNIRL, ZulveNL, IDF Ulusal Komiteleri, Ulusal İstatistikler

* %50'den daha edilebilir

İÇME SÜTÜ ÜRETİMİ

Dünya toplam içme sütü üretimi 2010 yılından bu yana her yıl ortalama %1.8 oranında artarak 2018 yılında 137 milyon ton olarak hesaplanmıştır. Avrupa Birliği'nin tek ülke olarak kabul edildiği bir sıralamada Birlik, dünyanın en büyük içme sütü üreticisi konumunda yer alırken Çin, 2018 yılında %4.3 oranındaki büyüme ile en büyük ikinci içme sütü üreticisi olmuş ve Çin'i 21.4 milyon tonluk üretimi ile ABD takip etmiştir. Hindistan (+%1.2) ve Rusya (+%3.7) gibi ülkeler aynı yıl içme sütü üretimlerini artırırken; tüketimde azalmaya bağlı olarak içme sütü üretimi AB ülkeleri toplamında %2.6, ABD'de %2.0 ve Kanada'da %0.6 oranında düşmüştür.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ TÜKETİMİ

Codex Alimentarius süt ürününü "gıda katkısı veya işlenmesi için gerekli olabilecek diğer işlevsel maddeleri içerebilen sütün işlenmesiyle elde edilen ürün" şeklinde tanımlamaktadır. Süt ürünleri çeşitliliği beslenme alışkanlıklarına, mevcut süt işleme teknolojilerine, piyasa talebine ve sosyal ve kültürel koşullara bağlı olarak bölgeden bölgeye ve aynı bölgedeki ülkeler arasında farklılık göstermektedir.

Kişi başına düşen süt ve süt ürünleri tüketimi gelişmiş ülkelerde daha yüksek olmakla beraber, gelişmekte olan ülkelerde kişi başı tüketim her geçen yıl artmaktadır. Nüfus artışı, kişi başına düşen gelirdeki artış, kentleşme ve beslenme alışkanlıklarındaki değişiklikler; başta Çin, Endonezya ve Vietnam gibi Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerine olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde ve genel anlamıyla dünya genelinde süt ve süt ürünlerine olan talebi artırmada etkili olmaktadır.

FAO verilerine göre miktar olarak içme sütü, gelişmekte olan ülkelerde en yoğun tüketime sahip süt ürünüdür. Kentsel bölgelerde içme sütüne olan talep daha fazla iken kırsal bölgelerde fermente süt ürünleri tüketimi daha yükündür.

Dünya genelinde üretilen toplam süt miktarının yaklaşık %50'si endüstriye aktarılmaktadır. Bu anlamıyla, kayıt dışı olarak pazarlanan ya da ülkelerce resmi kayıtlara dahil edilmeyen süt miktarı IDF tarafından tüketim verilerine göre söz konusu kayıt dışı süt miktarının %80 oranına kadar ulaşabilmektedir.

●Dünya genelinde 6 milyardan fazla insan süt ve süt ürünleri tüketirken, toplam tüketimdeki en büyük pay gelişmekte olan ülkelere aittir.

●1960'ların başından bu yana gelişmekte olan ülkelerde kişi başına düşen süt tüketimi neredeyse iki kat artarken; bu tarihten günümüze kadar et tüketimi üç katından fazla, yumurta tüketimi ise beş kat artmıştır.

●Son 20 yılda Sahra altı Afrika'da kişi başı süt tüketiminde azalma olmuştur.

Kişi başı süt tüketimi;

*Arjantin, Ermenistan, Avustralya, Kosta Rica, Avrupa, İsrail, Kırgızistan, Kuzey Amerika ve Pakistan'da yüksek (> 150 kg/kişi/yıl).

*Hindistan, İran, Japonya, Kenya, Meksika, Moğolistan, Yeni Zelanda, Kuzey ve Güney Afrika, Yakın Doğu

ve Latin Amerika'nın büyük bir kısmında orta (30-150 kg/kişi/yıl)

*Vietnam, Senegal, Orta Afrika ile Doğu ve Güneydoğu Asya'nın büyük bir kısmı azdır (< 30 kg/kişi/yıl).

●Hindistan'da üretilen sütün yaklaşık %50'si çiftlikte üretildiği yerde tüketilmektedir.

●Süt, Asya ve Afrika'da beslenme kaynaklı enerjinin %3'ünü karşılarken bu oran Avrupa ve Okyanusya'da %9'dur. Süt, Asya ve Afrika'da protein ihtiyacının %6-8'ini karşılarken Avrupa'da %19'unu; Asya ve Afrika'da yağ ihtiyacının %7'sini karşılarken Avrupa, Okyanusya ve Amerika'da %12-14'ünü karşılamaktadır (Kaynak FAO).

Dünya ve Türkiye'de Süt Sektör İstatistikleri

Dünya genelinde üretilen toplam süt

miktarının yaklaşık %50'si endüstriye aktarılmamaktadır. Bu anlamıyla, kayıt dışı olarak pazarlanan ya da ülkelerce resmi kayıtlara dahil edilmeyen süt miktarı IDF tarafından tüketim verilerine göre söz konusu kayıt dışı süt miktarının %80 oranına kadar ulaşabilmektedir. Bu nedenle dünya genelinde nihai tüketiciye ulaşan süt ve süt ürünleri miktarının tayini oldukça güçtür. IDF tarafından kişi başı süt ve süt ürünleri tüketim miktarının hesaplanmasında esas alınan süt üretimi dünya toplam süt üretiminin %54'üne tekabül etmektedir ve kalan %46 oranındaki süt üretimi kayıt dışı olarak pazarlandığından tüketim tahminlerine dahil edilmemektedir. IDF'in hesaplamalarına göre süt dünya genelinde ağırlıklı olarak içme sütü, fermente ürünler, yoğurt, krema vb şekilde taze ürün olarak (%17) ya da tereyağı (15), peynir (%14) ve süttozu formunda tüketilmektedir.

MEMEYİ SAĞLIĞINA KAVUŞTURUN

Lactosef & Kurusef
Sağmal Dönem Kuru Dönem

Her 10 g'lık enjektörde
200 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin sodyum
bulunur.

Her 10 g'lık enjektörde
300 mg Sefapirin
aktivitesine eşdeğer
Sefapirin benzetin
bulunur.

Çiğ Süt Fiyatları

AB Ülkeleri Çiğ Süt Fiyatları - 2019 (Euro/100 Kg)

Kaynak: European Commission

	Belçika	Buğaristan	Çek. Cum.	Danimarka	Almanya	Estonya	İrlanda	Yunanistan	İspanya	Fransa	Hırvatistan	İtalyan	Kıbrıs	Letonya	Litvanya	Lüksemburg	Macaristan	Malta	Hollanda	Avusturya	Polonya	Portekiz	Romanya	Slovenya	Slovakya	Finlandiya	İsviç	AB-27	Birleşik Krallık	AB-28
Ocak	33,86	30,94	34,66	34,16	35,47	31,71	34,28	38,88	32,04	35,98	33,96	39,51	58,07	30,31	30,61	34,96	31,08	48,22	35,25	38,25	32,48	31,09	31,46	32,56	33,26	38,27	35,96	35,28	32,51	35,0
Şubat	33,71	30,93	34,17	34,17	35,22	32,03	34,38	38,88	32,04	35,91	33,70	39,65	58,16	30,30	30,66	34,16	31,43	46,95	36,50	38,02	32,23	31,71	31,37	32,18	33,03	37,96	35,17	25,20	32,52	34,9
Mart	33,59	30,76	34,21	34,17	34,82	31,57	32,63	38,29	31,65	33,54	33,33	39,32	57,89	30,34	30,56	34,44	31,48	46,71	36,50	37,64	32,39	30,55	31,04	32,27	32,78	37,60	35,04	34,52	32,76	34,3
Nisan	32,97	29,96	33,71	34,16	34,49	31,71	31,66	38,23	31,65	33,66	33,26	39,07	57,60	30,26	30,14	34,15	30,87	45,55	36,00	37,84	31,77	30,60	30,22	32,40	32,60	37,56	35,13	34,61	31,84	34,3
Mayıs	32,48	29,72	33,42	34,15	33,99	31,08	31,47	37,86	31,55	34,84	33,28	39,09	57,14	29,35	28,09	33,59	30,34	45,74	35,25	37,45	31,49	30,25	28,70	32,10	32,61	37,06	34,00	32,12	31,09	33,8
Haziran	31,64	29,44	32,99	34,15	33,22	30,47	31,95	38,09	31,17	34,00	32,52	39,09	56,53	28,43	26,06	33,08	30,49	49,75	35,33	36,02	31,24	30,29	28,62	31,18	32,62	36,62	34,71	33,30	30,63	33,4
Temmuz	31,12	29,66	32,83	34,16	32,93	30,34	31,08	37,93	31,07	35,86	32,44	39,16	57,01	28,44	26,21	32,69	30,83	49,55	35,00	37,97	30,78	30,17	28,43	31,74	32,99	37,27	34,02	33,81	30,82	33,5
Ağustos	31,50	29,78	32,39	34,18	33,01	30,06	31,95	37,93	31,36	36,40	32,41	39,58	56,92	28,37	26,13	33,10	30,51	35,60	35,00	30,45	30,12	28,21	28,96	32,02	31,67	37,60	33,37	33,95	30,56	33,6
Eylül	32,69	30,30	32,56	34,03	33,88	30,30	34,48	38,72	31,65	37,34	32,95	39,69	57,20	28,41	27,52	33,24	30,12	52,00	35,97	35,41	30,55	30,77	29,65	32,75	32,26	38,35	34,30	32,61	32,28	34,3
Ekim	33,48	31,02	33,27	34,01	34,65	30,54	36,61	38,21	32,14	37,66	32,65	37,69	57,98	28,68	29,36	34,95	31,63	52,10	34,75	36,43	31,42	30,80	31,65	32,65	32,68	39,55	35,01	35,18	32,58	34,9
Kasım	34,15	31,54	33,95	33,99	35,19	30,89	37,29	38,48	33,01	37,46	34,06	39,23	58,33	29,70	30,21	35,78	31,99	53,78	35,50	36,95	32,85	30,83	32,68	34,05	33,03	39,45	35,46	35,59	33,77	35,4
Aralık	35,36	31,75	34,25	33,99	35,29	31,32	36,52	38,89	32,82	36,78	34,35	38,70	58,45	30,10	30,62	35,56	32,64	52,36	36,41	37,31	33,33	30,77	32,98	34,06	33,13	39,02	36,08	35,60	33,40	35,3
ORTALAMA	33,05	30,48	33,53	34,11	34,35	31,00	33,69	38,37	31,85	35,95	33,33	39,32	57,63	29,40	28,88	34,22	30,98	49,56	35,58	36,97	31,69	30,65	30,46	32,53	32,60	38,03	34,82	33,85	32,06	34,4

TÜRKİYE SÜT SEKTÖR İSTATİSTİKLERİ

BÜYÜKBAŞ VE KÜÇÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI

Günümüzde bireylerin beslenme konusunda daha bilinçli bir noktaya gelmesi, hayvansal protein kaynaklarının beslenme düzenindeki önemi hususunda farkındalığın artması ve hayvancılık faaliyetlerinin ekonomik anlamda cazip hale gelmesi, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hayvancılığı önemli bir noktaya getirmiştir.

Kırsal kalkınmayı destekleme programları ve hayvancılığa verilen destekler sayesinde hayvancılık faaliyetleri ticari anlamda değer kazanmıştır. Tarım ve hayvancılık; ulusal gelirin ve istihdamın artırılması, diğer sektörlerle hammadde sağlamasıyla ülke ekonomisine sağladığı katkı, istikrarlı kalkınmaya sağladığı katma değerde artış, kentsel göçü ve bunun ortaya çıkardığı sosyal problemleri azaltması gibi sosyal ve ekonomik birçok sorunun çözümüne katkı sağlamaktadır.

Türkiye'de Yıllar İtibariyle Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Sayıları (X1.000 Baş)

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde hayvan varlığı her yıl düzenli bir artış göstermektedir. Geçtiğimiz son beş yıllık süreç içerisinde sığır varlığı %25,2 artarak 17,6 milyon başın üzerine, koyun varlığı %19,8 artarak 37,2 milyon başa ve keçi varlığı %8,4 oranında artarak 11,2 milyon başa yükselmiştir.

İllere Göre Sığır Varlığı (Baş)

Kaynak: TÜİK

İllere Göre Koyun Varlığı (Baş)

Kaynak: TÜİK

İllere Göre Keçi Varlığı (Baş)

Kaynak: TÜİK

HANGİ İLLER EN ÇOK SIĞIR VARLIĞINA SAHİP?

TÜİK, her yıl hayvan varlığı rakamlarının illere göre dağılımını yayınlamaktadır. Bu konuda 2019 yılı için yayınlanan verilere göre ülkemizde sığır varlığının en yoğun olduğu iller sırasıyla **KONYA** (926.217 baş), **ERZURUM** (825.725 baş), **İZMİR** (780.151 baş), **DİYARBAKIR** (646.548 baş), **KARS** (596.901 baş), **ANKARA** (547.478 baş) ve **BALIKESİR** (536.855 baş).

EN FAZLA KEÇİ VARLIĞINA SAHİP İLLER

Keçi varlığı ülkemizde ağırlıklı olarak Akdeniz ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yoğunlaşırken en fazla keçi varlığına sahip iller sırasıyla **MERSİN** (919.519 baş), **ANTALYA** (752.809 baş), **ŞIRNAK** (491.357 baş), **ADANA** (439.870 baş), **MARDİN** (433.473 baş) ve **KAHRAMANMARAŞ**'tır (426.414 baş).

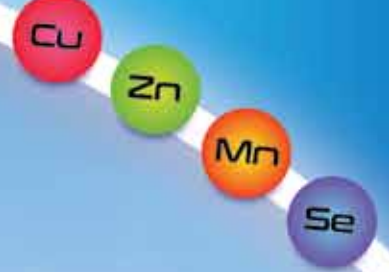
EN FAZLA KOYUN VARLIĞINA SAHİP İLLER

Koyun varlığı açısından listenin başında 2.5 milyon başın üzerinde koyun sayısı ile **VAN** yer almakta iken **KONYA**, **ŞANLIURFA**, **DİYARBAKIR**, **ANKARA**, **AĞRI**, **BALIKESİR** ve **İĞDIR** 1 milyon başın üzerinde koyun varlığına sahiptir.

çinko • bakır • selenyum • manganez

ACTIVATE

Geçiş Dönemi deyip geçmeyin

alke[®]
www.alkenet.com

Merkez: Sahrayıcedit Mahallesi Batman Sokak Royal Plaza No:18 Kat:6 Kadıköy/İstanbul Türkiye
Telefon : 0 216 379 56 00 | Faks : 0 216 379 55 95 E-Posta : alkenet@alkenet.com
Daha geniş bilgi için firmamıza başvurunuz.

İrklara Göre Sığır Sayıları

YIL	KÜLTÜR		MELEZ		YERLİ		TOPLAM
	BAŞ	% PAY	BAŞ	% PAY	BAŞ	% PAY	
2000	1.806.000	16,78	4.738.000	44,36	4.217.000	38,35	10.761.000
2005	2.354.957	22,37	4.537.998	43,11	3.633.485	34,52	10.526.440
2009	3.723.583	34,70	4.406.041	41,10	2.594.334	24,20	10.723.958
2010	4.197.890	36,90	4.707.188	41,40	2.464.722	21,70	11.369.800
2011	4.836.547	39,05	5.120.621	41,34	2.429.169	19,61	12.386.337
2012	5.679.484	40,8	5.776.028	41,5	2.459.400	17,7	13.914.912
2013	5.954.333	41,3	6.112.437	42,4	2.348.487	16,3	14.415.257
2014	6.178.757	43,4	6.060.937	42,6	1.983.415	13,9	14.223.109
2015	6.385.343	45,6	5.733.803	41,0	1.874.925	13,4	13.994.071
2016	6.588.527	46,8	5.758.336	40,9	1.733.292	12,3	14.080.155
2017	7.804.588	49,0	6.536.073	41,0	1.602.925	10,1	15.943.586
2018	8.419.204	49,4	7.030.297	41,3	1.593.005	9,3	17.042.506
2019	8.559.855	48,4	7.554.625	42,7	1.573.659	8,9	17.688.139

Kaynak: TÜİK

SAĞILAN HAYVAN SAYISI

Ülkemizde bakım ve beslenme koşullarının iyileştirilmesi, üreticilerin süt hayvancılığı konusunda bilinçlenmesi ve ihtisallaşmasıyla, hayvan sayısındaki artış ile birlikte hayvan başına süt verim seviyesi yükselmiştir.

Sağılan toplam hayvan sayısı 2019 yılında bir önceki yıla göre 1.4 milyon başın üzerinde (%4.6) artarken; sağılan inek

sayısı 6.580.753 baş, koyun sayısı 19.836.985 baş, keçi sayısı 5.471.086 baş ve manda sayısı 79.333 baş olarak hesaplanmıştır. Aynı yıl ülke genelinde 20.7 milyon ton inek sütü, 1.5 milyon ton koyun sütü ve 577 bin ton keçi sütü üretimi yapılmıştır.

Uzun vadede değerlendirildiğinde, süt verimliliğinde bütün türlerde gelişmiş olmakla birlik-

te en büyük gelişme inek sütünde görülmüştür.

1930 yılında 521 kg olan hayvan başına verim, 1990 yılında 1.351 kg'a, 2014 yılında 3.030 kg'a yükselmiştir. Sağılan inek başına verim son beş yıl içerisinde %4.2 oranında artarak 2019 yılında hayvan başına verim 3.158 kg/baş yıl olarak hesaplanmıştır.

dectocide

Enjeksiyonluk Çözelti

10 mg Doramektin

Kas içi uygulaması ile

Zamanı kazanca çevirin

- 🎯 Tek Enjeksiyonda Daha Uzun Etkinlik
- 🎯 İç ve Dış Parazitlere Karşı Yüksek Etkinlik
- 🎯 Belirgin Kilo Artışı

BİLEŞİM: DECTOIDE Enjeksiyonluk Çözelti; Biberin içinde 10 mg Doramektin içerir. **FARMANDOLUK ÖZELLİKLERİ:** Farmakodinamik özellikleri Avermektin bağlanmasına fizyolojik yant, köstür iyotlarına karşı resistans geçirmişdir. **farmakokinetik özellikleri:** Sığırlarda Dectocide Enjeksiyonluk Çözelti'nin subkutan uygulamasından 3 gün sonra Doramektin maksimum plazma konsantrasyonu gözlemlenir. **Koyunlarda Dectocide Enjeksiyonluk Çözelti'nin intramusküler veya subkutan uygulamasından 2 gün sonra Doramektin maksimum plazma konsantrasyonu gözlemlenir. Subkutan uygulamadan sonra sığırlarda 6 gün ve koyunlarda 4.5 gün etkinliği yanıtı gözlemlenir. Intramusküler veya subkutan uygulamayı takiben, koyunlar ve sığırlar parazit enfeksiyonlarından ve tedaviyi takiben aynı süre sonra tükürük çözümlerinden koyunlar sabit Doramektin konsantrasyonu elde edilir. **KULLANIM SAHAASI/ENDİKASYONLARI:** Sığırlarda: Mide-barsak nematodları, akciğer kıl kurtları, göz nematodları, hipodermisler, emici bitler ve uyuşu akarları kontrolü ve tedavisinde (dabal ve prefleko) kullanılmaktadır. Mide-barsak kıl kurtları, akciğer kıl kurtları, göz nematodları ve uyuşu akarları için ve koyunlarda mide-barsak kıl kurtları ve akciğer kıl kurtları ve uyuşu akarları için 200 mcg/kg'a eşdeğer her 50 kg canlı ağırlığı için 1 ml (10 mg doramektin) tek seferlik tedavi uygulanır. **Panotopsis ovis (koyun uyuşu)** için belirgin tedavi ve koyunlarda canlı uyuşu etkenlerini önleme edilemesi için 300 mcg/kg'a eşdeğer, her 50 kg canlı ağırlığı için 1.5 ml dozda tek seferlik tedavi uygulanır. Ek olarak tek doz tedavisi sonrası insülini geçirmek için uygun büyüklükte koruma önlemleri alınmalıdır. **Etkinlik** koyunlar teması sırasında kullanılan kırmızı koyunlar tedavi edilmiş olmasına bağlıdır. **Uygulama** deri altına ya da kas içi yapılabilir. **EDİMLERİN ARALIKLARI HAKKINDA UYARILAR:** Tedavi alınması ve ilaç uygulamasından sonra 70 gün boyunca sığırlar ve koyunlar kaslarına etkilenebilir. **İlaç** tüketimi için süt vereni, koyunlarda ve sığırlarda kullanılmamasına izin verilmeye. **Doğuma 60 gün önce süt vereni** emzirenlerde kullanılmamalıdır. **Doğuma 70 gün önce** süt vereni koyunlarda kullanılmamalıdır. **GENEL UYARILAR:** Kullanmadan önce prospektüsü okuyunuz. **TECİRİ TAKSİM ŞEKLİ:** Karton kutu içerisinde krem beyaz toz ve beyaz flip-off kapaklı kapaklı 50 ve 100 ml'lik amber renkli 10 ml cam şişelerde sunulmaktadır. **T.C. GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI PAZARLAMA LİSANS TARİHİ VE NO:** 18.12.2017 - 02/10/19 PAZARLAMA LİSANS SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ: DEVA Holding A.Ş. Helikol Merkez Mah. Basın Ekspresi Caddesi No:1 Kızılcıbeyler / İSTANBUL / Tel: 0 212 662 92 92 Faks: 0 212 667 34 89 e-mail:vetas@vetas.com.tr**

Türkiye'de Hayvan Türlerine Göre Sağılan Hayvan Sayısı,
Süt Üretimi ve Sağılan Hayvan Başına Ortalama Süt Verimi

YIL	İNEK			KOYUN			KEÇİ		
	Sağılan Hayvan (Baş)	Süt Üretimi (Bin Ton)	Süt Verimi (Kg/Baş/Yıl)	Sağılan Hayvan (Baş)	Süt Üretimi (Bin Ton)	Süt Verimi (Kg/Baş/Yıl)	Sağılan Hayvan (Baş)	Süt Üretimi (Bin Ton)	Süt Verimi (Kg/Baş/Yıl)
2000	5.279.569	8.732	1.654	15.920.159	774	49	3.792.707	216	57
2010	4.384.130	12.418	2.847	10.583.608	816	77	2.582.539	272	106
2011	4.761.142	13.802	2.899	11.561.144	892	77	3.033.111	320	106
2012	5.431.400	15.977	2.942	13.068.428	1.007	77	3.502.272	369	105
2013	5.607.272	16.655	2.970	14.287.237	1.101	77	3.943.318	415	105
2014	5.609.240	16.998	3.030	14.524.264	1.113	77	4.400.168	463	105
2015	5.535.773	16.933	3.059	15.362.927	1.177	77	4.578.494	481	105
2016	5.431.714	16.786	3.090	15.149.414	1.160	77	4.555.105	479	105
2017	5.969.046	18.762	3.143	17.503.414	1.344	77	4.963.581	523	105
2018	6.337.907	20.036	3.161	18.819.284	1.446	77	5.327.166	561	105
2019	6.580.753	20.782	3.158	19.836.985	1.521	77	5.471.086	577	105

Kaynak: TÜİK

Dünya genelinde yaklaşık 133 milyon inek sütü üreten, 28.5 milyon manda sütü üreten, 41 milyon keçi sütü üreten ve 19 milyon koyun sütü üreten işletme vardır.

İnek, dünya genelinde en yaygın süt hayvanıdır. Gelişmekte olan ülkelerdeki ortalama süt işletme ölçeği 2-3 baş aralığında olup, gelişmiş ülkelerde süt işletmelerinin ölçekleri daha büyüktür. Örneğin, Birleşik Krallık'ta ortalama süt işletme kapasitesi 90 baş iken ABD'de 300 baştır (DEFRA). Öte yandan, dünya genelinde 100 baş ve üzerine sahip süt işletmelerinin dünya toplamı içindeki payı %0.3'den daha azdır (IFCN).

Ülkemizde sağılan **keçi varlığı** bakımından ilk sırada yer alan iller sırasıyla Mersin (382.173 baş), Antalya (341.717 baş) ve Şırnak (308.390 baş) olurken söz konusu iller aynı zamanda **keçi sütü** üretiminin en yoğun yapıldığı iller olurken Balıkesir ili keçi başına süt veriminin en fazla olduğu ildir (124 kg/baş/yıl).

Yine aynı verilerden yola çıkarak; en fazla sağılan **koyun varlığına** sahip ve **koyun sütü** üretiminin en yoğun yapıldığı iller Van (1.421.316 baş koyun ve 120.812 ton süt), Konya (1.212.315 baş koyun ve 88.839 ton süt) ve Şanlıurfa (1.118.689 baş koyun ve 96.202 ton süt) iken koyun sütü veriminin en yüksek olduğu iller Adana (98 kg/baş/yıl), Hatay (87 kg/baş/yıl) ve Şanlıurfa ile Düzce'dir (86 kg/baş/yıl).

Ölçeklerine Göre Süt Sığırcılığı İşletme Sayıları - 2019

Kapasite Aralığı (Baş)	İşletme Sayısı	Pay (%)
1-5	522.230	45,82
6-9	238.212	20,9
10-19	207.342	18,19
20-49	132.267	11,6
50-99	30.414	2,66
100-199	7.081	0,62
200-500	1.651	0,14
500 +	332	0,02
TOPLAM	1.139.529	100,00

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı

Süt işletme sayıları değerlendirildiğinde, ülkemizde genel olarak küçük ölçekli aile işletmelerinin hakim olduğu görülmektedir. Ülkemizin süt sığırı işletme sayısı diğer ülkelere kıyasla oldukça yüksektir. İşletmelerin sahip oldukları sığır sayısına göre kapasiteleri gruplandırıldığında, her kadar son beş yıl içerisinde büyük ölçekli işletmelerin sayısı artsa da, ülkemizde kurulu toplam süt sığırcılığı işletmelerini %66.7'si 10 başın altında kapasiteye sahiptir.

Süt sanayiye süt pazarlayan üreticilerin yarıdan fazlasının 50 yaşın üzerinde olduğu görülmektedir. Genç girişimci kategorisinde değerlendirebilecek olan 30 yaş altı süt üreticilerinin toplamdaki payı %3.5'dür.

Sanayiye Süt Aktaran Süt Üreticilerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

YIL	18-29 Yaş Arası		30-49 Yaş Arası		50-64 Yaş Arası		65+ Yaş	
	Üretici Sayısı	Pay (%)	Üretici Sayısı	Pay (%)	Üretici Sayısı	Pay (%)	Üretici Sayısı	Pay (%)
2016	15.884	3,58	192.541	43,40	178.730	40,29	56.452	12,73
2017	14.232	3,08	193.660	41,95	188.668	40,87	65.085	14,10
2018	18.751	3,80	210.470	42,67	197.594	40,06	66.439	13,47
2019	23.884	4,62	224.250	43,41	202.354	39,17	66.118	12,80
2020	15.689	2,94	201.338	37,70	219.419	41,08	97.619	18,28

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı

Ülkemizin her ne kadar 1.1 milyonun üzerinde süt üretim işletmesi olsa da bu işletmelerin tamamı süt işletme onay belgesine sahip süt işleme tesislerine, başka bir deyişle süt sanayisine sütünü pazarlamamaktadır. Yalnızca süt sanayiye süt pazarlayan üreticilerin yaş dağılımına bakıldığında üreticilerin yarıdan fazlasının 50 yaşın üzerinde olduğu görülmektedir. Öte yandan, genç girişimci kategorisinde değerlendirebilecek olan 30 yaş altı süt üreticilerinin toplamdaki payı %3.5'dür.

SÜT ÜRETİMİ

Ülkemizde 2019 yılında bütün türlerden elde edilen toplam süt üretim miktarı bir önceki yıla göre %3.8 oranında artarak 22.960.379 ton olarak hesaplanmıştır.

Türlere göre süt üretim miktarları değerlendirildiğinde; bütün türlerden elde edilen süt üretim miktarı farklı oranlarda artmıştır. Aynı yıl 22.9 milyon ton olan toplam üretimin 20.7 milyon tonunu (%90.5) inek sütü, 1.5 milyon tonunun (%6.6) koyun sütü, 577 bin tonunu (%2.5) keçi sütü ve 79 bin tonunu (%0.3) manda sütü oluşturmaktadır.

Yıllara ve Türlerine Göre Çiğ Süt Üretimi

YIL	SIĞIR		MANDA		KOYUN		KEÇİ		TOPLAM
	Ton	Pay %	Ton	Pay %	Ton	Pay %	Ton	Pay %	
2000	8.732.000	89,19	67.300	0,69	774.400	7,91	216.300	2,21	9.790.000
2009	11.583.313	92,35	32.443	0,26	734.219	5,85	192.210	1,53	12.542.186
2010	12.418.544	91,69	35.487	0,26	816.832	6,03	272.811	2,01	13.543.674
2011	13.802.428	91,7	40.372	0,3	892.822	5,9	320.588	2,1	15.056.211
2012	15.977.838	91,8	46.989	0,3	1.007.007	5,8	369.429	2,1	17.401.262
2013	16.655.009	91,4	51.947	0,3	1.101.013	6,0	415.743	2,3	18.223.712
2014	16.998.850	91,2	54.803	0,3	1.113.937	6,0	463.270	2,5	18.630.859
2015	16.933.520	90,8	62.761	0,3	1.177.228	6,3	481.174	2,6	18.654.682
2016	16.786.263	90,8	63.085	0,3	1.160.413	6,3	479.401	2,6	18.498.161
2017	18.762.319	90,6	69.401	0,3	1.344.779	6,5	523.395	2,5	20.699.894
2018	20.036.716	90,6	75.742	0,3	1.446.271	6,5	561.826	2,5	22.120.716
2019	20.782.374	90,5	79.341	0,3	1.521.455	6,6	577.209	2,5	22.960.379

Kaynak: TÜİK

Toplanan inek sütü miktarı bir önceki yıla göre %4.7 oranında düşerek 9.560.345 ton olarak hesaplanmıştır.

Ülkemizde yıllara göre bütün türlerden elde edilen toplam süt miktarının yanında TÜİK tarafından aylar bazında ticari süt işletmeleri tarafından toplanan süt miktarına ilişkin veriler yayınlanmaktadır. Bu verilere göre, 2019 yılında entegre süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı bir önceki yıla göre %4.7 oranında düşerek 9.560.345 ton olarak hesaplanmıştır. Bu husurta ülkemiz süt sektörünün en önemli sorunlarından birini kayıt dışı süt üretimi oluşturmaktadır. 2018 yılında inek sütü üretimindeki kayıtlılık oranı %50.0 iken, 2019 yılında bu oran %46 olarak hesaplanmıştır. Süt işletmeleri tarafından toplanan koyun, keçi ve manda sütü miktarlarının toplam üretim miktarına oranı ise inek sütündeki orandan çok daha düşüktür.

(Bir sonraki sayıda devam edecek)

Q humması çiftliğinizi ele geçirmesin!

**Her iki çiftlikten biri Q humması
ile enfekte*, peki ya sizinki?**

**Barberio, A., Ceglie, L., Lucchese, L., Zuliani, F., Marangon, S., Natale, A., 2017. Epidemiology of Q fever in cattle, in: The Principles and Practice of Q Fever: The One Health Paradigm. Nova Science Publishers, New York, pp. 189-212.*

Tarım Bakanlığında süt üreticileri ve besicilere yem desteği

Tarım Bakanlığı tarafından 20 başa kadar sağlam dişi sığırı olan işletmelere hayvan başına 65 lira yem desteği yapılacak.

Besicilere ve süt üreticilerine destek verilecek.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, koronavirüs sürecinde süt üreticisi ve besicileri korumak amacıyla, bu yıl küçük aile işletmelerine yem desteği verileceğini açıkladı.

Bakan Pakdemirli şunları söyledi:

“Kaliteli süt üretiminin teşvik edilmesi için 2020 yılında, öncelikle pilot olarak belirlediğimiz Aksaray, Burdur ve Çanakkale illerimizi, 2 yıl sonra ise tüm illerimizi ‘sınıflandırılan çiğ süt desteklemesi’ kapsamına alarak, sütümüzün kalitesine göre ilave destek primi ödeyeceğiz.

Salgın sürecinde, süt üreticisi ve besicimizi korumak amacıyla, bu

yıl küçük aile işletmelerine yem desteği vereceğiz. 20 başa kadar sağlam dişi sığırı olan işletmelere hayvan başına 65 lira, 20 başa kadar besilik erkek sığırı olan işletmelere hayvan başına 65 lira, 50 başa kadar anaç koyun keçisi olan işletmelere hayvan başına 6,5 lira yem desteği vereceğiz.”

Theranechron® D6

Enjeksiyonluk Çözelti / Veteriner homeopatik ürün

“Tarantula Cubensis” mucizesi

4 özelliği ile mucizevi sonuçlar

Demarkasyon

Hasarlı bölgedeki canlı ve ölü dokuların, hücresel düzeyde birbirinden ayrılmasını; her türlü ölü, yabancı ve patolojik dokuların vücuttan uzaklaştırılmasını sağlar.

Rezorpsiyon

Dokularda biriken her türlü ödem, eksudat, sıvı ve iltihap birikiminin eliminasyonunu sağlayarak iyileşmeyi hızlandırır.

Rejenerasyon

Atılan ölü dokuların yerinde veya iyileştirme gerektiren tüm dokularda hızlı düzelme ve epitelizasyon ile şaşırtıcı bir canlanma ve iyileşme sağlar.

Antiflojistik

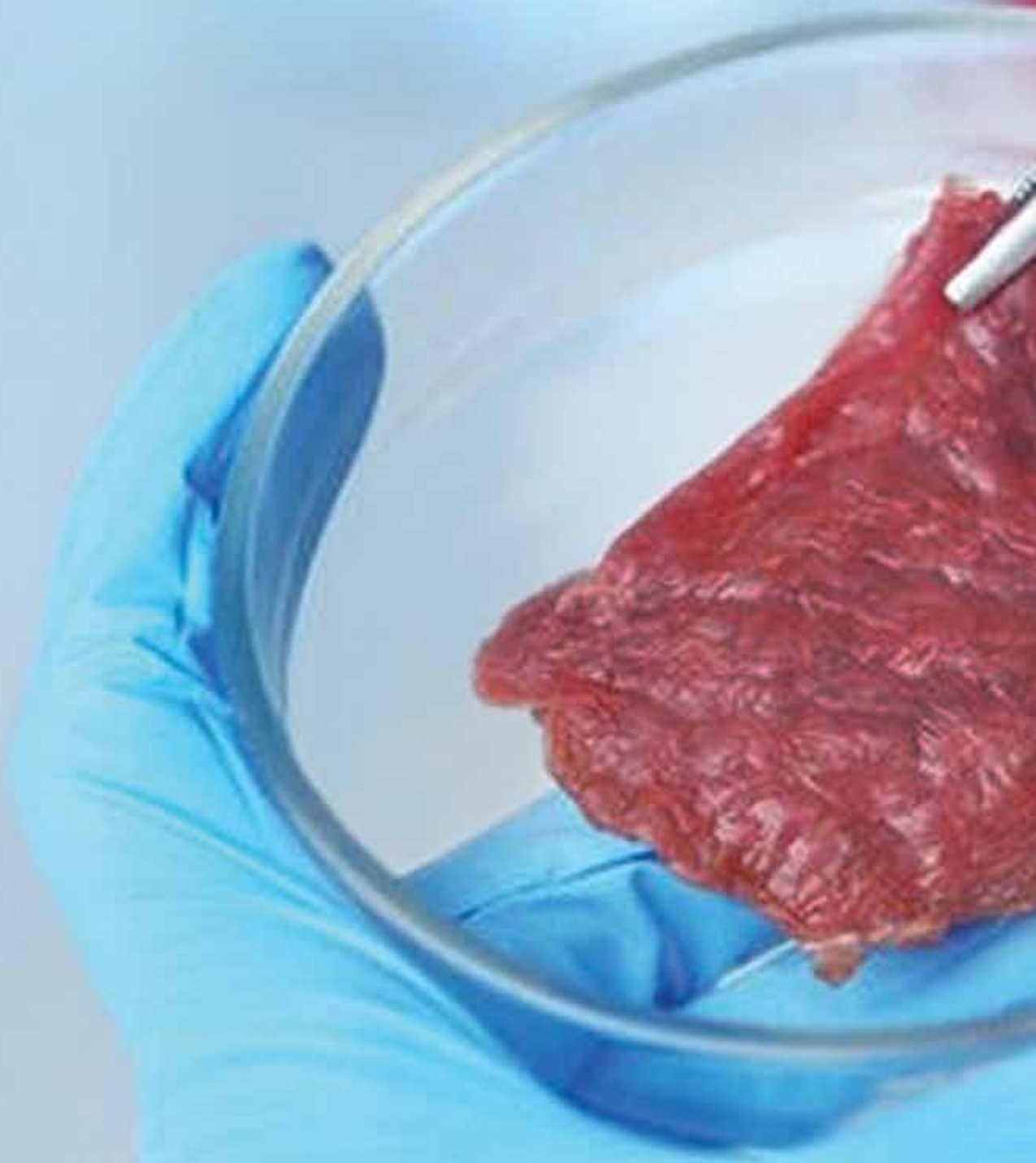
Şiddetli enflamasyonun oluşumunu engeller ve enflamasyonlu dokuların normale dönmesini sağlar.

ETKİN MADDESİ: 1 ml'de; Tarantulacubensis D6 1ml *Diğer bileşenler:* Etanol 286 mg ve enjeksiyonluk su

www.interhas.com.tr

 interhas®

“Impossible Food CEO’su Patrick Brown “Hayvan temelli ürünlerin 15 yıl sonra gıda endüstrisinde yeri olmayacağını düşünüyorum”

Yapay et üreticileri, dünyada en çok etin tüketildiği ülke olan Çin’de faaliyete başlamak için yarışıyorlar. Beyond Meat salı günü yaptığı bir açıklamada Alibaba aracılığıyla bitki temelli hamburger köftelerinin perakende satışına, Freshippo dükkanları aracılığıyla, Çin’de başlayacaklarını duyurdu. Satışlar bu haftasonu Şangay’da 50 dükkânda başlayacak fakat şirketin

Pekin’de 48 dükkân daha açarak genişleme planladığı biliniyor.

Alibaba ve Beyond Meat arasındaki iş birliği Impossible Food gibi diğer rakip firmaların kârlı Çin pazarına girmeye karar vermesinden sonra başladı.

Çin pazarını hedefleyen bir diğer bitki temelli et üreticisi de OmniPork. Hong Kong merkezli şirket domuz

eti temelli ürünlerin geliştirilmesine odaklanarak stratejisini bu yönde geliştiriyor.

Yapay et pazarının sadece Kuzey Amerikalı Impossible Foods ve Beyond Meat gibi şirketlerden ve kırmızı etten oluşmadığını söyleyen OmniPork kurucusu David Yeung “Japonya, Kore, Vietnam, Taylan, Singapur gibi Asya

Yapay et üreticileri Çin pazarını hedefliyor

ülkelerinde ciddi bir domuz eti tüketimi var. Asya'da sadece Müslüman ülkelerde domuz eti tüketilmiyor" diye değerlendiriyor.

Koronavirüsün et üretim tesislerinde ortaya çıkması da ülkeleri farklı alternatif arayışlarına sürüklüyor. Toplumsal sağlık problemlerini ve çevre sorunlarını mümkün olduğunca azalt-

mak isteyen ülkeler daha sürdürülebilir olan bitki temelli et üretimini ciddi bir seçenek olarak değerlendiriyor.

Yapay et marketi hakkında konuşan Çin Şangay Pazar Araştırması Grubu Direktörü Shaun Rein "Çinli tüketiciler farklı protein kaynakları arayışındalar. Biz bitki temelli et pazarının 910 milyon dolar büyüklüğünde olduğuna

ve her yıl %20-25 arası büyüyeceğini düşünüyoruz" dedi.

Impossible Food CEO'su Patrick Brown ise CNBC'ye verdiği bir mülakatta et endüstrisinin geleceği hakkında "Hayvan temelli ürünlerin 15 yıl sonra gıda endüstrisinde yeri olmayacağını düşünüyorum" demişti.

YÜKSEK SÜT VERİMLİ İNEKLERDE
EMBRYONİK ÖLÜMLERİN
BAŞLICA NEDENLERİ VE
EMBRYONİK ÖLÜMLERİ
AZALTMAK İÇİN
ÇİFTLİK DÜZEYİNDE
YAPILMASI GEREKLİ
UYGULAMALAR

Embriyonik ölüm sütçü inek işletmelerinde önemli ekonomik kayıp nedenlerinden birisidir. Son 50 yılda ineklerde süt verimi bakımından yapılan genetik seleksiyon sonucu, süt verimi artmış, besleme ve diğer yönetsel önlemlerdeki ilerlemelere rağmen fertilitte azalmıştır. Örneğin düvelerde ve orta derecede süt verimli inek ırklarında fertilizasyon oranı %90-100 iken yüksek süt verimli ineklerde bu oran daha düşüktür.

Prof.Dr. Ayhan BAŞTAN
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi
abastan@ankara.edu.tr

“Amerika Birleşik Devletlerinde 2050 yılında şu anda 9 milyon inekten alınan süt miktarının 8 milyon inekten alınması hedeflenmektedir.

Bu durumda gelecekte yüksek süt verimine bağlı fertilitte kayıpları artarak devam edecektir”.

Yapılan bir yayında süt verimi bakımından genetik ilerleme sonucunda her inekten bir laktasyon dönemi boyunca alınan süt verimi miktarı Amerika Birleşik Devletlerinde 193 kg, Hollanda da 131 kg, Yeni Zelanda da 35 ve İrlanda da 46 kg artmıştır. Bu ülkelerde uygun besleme, bakım ve yönetimsel önlemlerle, yüksek süt verimli ineklerde fertilitte kayıpları bir miktar azaltılsa da önemli oranlarda seyretmeye devam etmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde 2050 yılında şu anda 9 milyon inekten alınan süt miktarının 8 milyon inekten alınması hedeflenmektedir. Bu durumda gelecekte yüksek süt verimine bağlı fertilitte kayıpları artarak devam edecektir. Yüksek süt verimli ineklerde fertilitte kayıplarının nedenleri erken veya geç dönemde birbirinden farklıdır.

A. Erken Postpartum Dönemde Fertilitiyi Etkileyen Faktörler

1. Vücut kondüsyon skoru kaybı ve negatif enerji dengesi
2. Metabolizma hastalıkları
3. Uterus patolojileri, mastitis ve topallık
4. Ovaryum aktivite başlama zamanının gecikmesi

B. Gönüllü Bekleme Periyodundan Sonra Fertilitiyi Etkileyen Faktörler

1. Östrusların doğru takibi ve doğru zamanda tohumlama
2. Fertilizasyonun gerçekleşmemesi
3. Embriyonik ve fetal ölümlerdir.

Günümüzde yüksek süt verimli ineklerde fertilitiy düşmesinin nedenlerinden birisi embriyonik ölümlerdir. Embriyonik ölümler: erken (fertilizasyondan-gebeliğin 25. günü arası) ve geç embriyonik ölümler (gebeliğin 25-45. günleri arası) diye iki şekilde incelenmektedir. Fetal ölüm ise gebeliğin 45. gününden doğuma kadar olan süredeki ölümlere denilmektedir. İneklerde fertilizasyon oranı yaklaşık %90 civarında iken orta ve yüksek süt verimli ineklerde embriyonik ve fetal ölüm oranı sırasıyla %40 ve %56, buzağılama oranı ise %55 ve %40'dır.

Erken embriyonik ölümler de çok erken (0-7.gün) ve erken (7-24.gün) embriyonik ölümler diye sınıflandırılmaktadır. Çok erken (0-7. Gün) embriyonik ölümlerin nedeni oosit kalitesinin kötü olmasına bağlı yetersiz embriyo gelişimi ve uterus ortamıdır. Uterus ortamına bağlı çok erken embriyonik kayıpların nedeni progesteron düzeyindeki artışın zamanlamasıdır. Tohumlamayı izleyen 4-7. günler arasında progesteron düzeyi hızlı artan ineklerde yavaş artanlara oranla embriyonik ölüm riski azdır. Çünkü bu dönemlerde uterus endometriyumun sekresyon yapması progesteron düzeyiyle

ilişkilidir. Progesteron düzeyi hızlı arttığında endometriyum sekresyonları daha fazla olmakta, embriyo iyi beslenmekte ve hızla büyümektedir. Büyük embriyolarda maternal tanı oranı daha yüksektir.

Erken embriyonik ölümlerin önemli nedenlerinden birisi tohumlamadan sonra uterus ortamının yeterli embriyo büyümesini sağlayacak koşullarda olmamasıdır. Bu dönemde uterus ortamının yeterli embriyo büyümesini sağlaması progesteron ve insülin growth faktörlerin düzeyine bağlıdır. Eğer progesteron ve insülin growth faktör salınımı düşük olursa, embriyo yeterince büyüyemeyeceği için embriyonik ölümlerle karşılaşmaktadır. Ayrıca bu dönemde uterus enfeksiyonları da erken embriyonik ölümlere neden olabilmektedir.

Yapılan bir çalışmada yüksek süt verimli (laktasyon ortalaması 11.000-12.000 kg) ineklerde gebeliğin 28-98. günleri arasında embriyo kayıp oranı %20 olarak açıklanmıştır. Geç embriyonik ve erken fetal ölümlerin nedenleri genetik, fizyolojik, hormonal ve çevreseldir.

Özet olarak ineklerde embriyonik ölümlerin nedenleri;genetik, imb-reeding, düvelerde gebe kalmama yaşı, ısı stresi, tohumlamadan öncesinde, tohumlama sırasında ve sonrasında progesteron düzeyi, rasyonlardaki enerji miktarı, erken postpartum dönemde negatif enerji dengesi, yem tüketiminin ani düşmesi ve enfeksiyöz hastalıklardır.

Çiftlik Düzeyinde Embriyo Ölüm Oranını Azaltacak Pratik Yöntemler

1. Laktasyon döneminde ineklerin kuru madde tüketimini arttıracak önlemler alınmalıdır. İneklerin rasyonları enerji bakımından dengeli olmalı, ayrıca rasyonların içinde lezzetli maddelerin bulunması, yemlik alanlarının genişliğinin uygunluğu ve ineklerin önünde taze ve sürekli temiz ve taze su bulunması yem tüketimi arttıracaktır.

2. Vücut kondüsyon skoru ideal olmalıdır. Özellikle doğum zamanı vücut kondüsyon skoru 3.25-3.50 olacak şekilde bir beslenme programı oluşturulmalıdır.

3. Ani yem değişikliğinden kaçınılmalıdır.

4. Rasyonlardaki protein oranı aşırı yüksek olmamalıdır.

5. İdeal bir östrus takip sistemi oluşturulmalıdır. Östrusların doğru takibi gebelik oranlarını arttıracaktır.

6. Tohumlamada fertilitesi yüksek boğaların spermaları kullanılmalıdır.

7. Isı stresine karşı fan, fiskiye, püskürtme ve gölgelik gibi önlemler alınmalıdır.

8. Mastitis, metritis ve topallık gibi hastalıklar için önleme planları yapılmalıdır.

9. Sürü içi çiftleştirmede veya suni tohumlamada hep aynı boğanın sperması kullanılmamalıdır.

10. Spermanın saklanması, çözülmesi ve tohumlama tekniğine dikkat edilmelidir.

11. Östrus saptama ve gebelik oranı düşük işletmelerde senkronizasyon programları uygulanmalıdır.

Korunmuş B vitaminleri ilavesi ile,

Hélène Leclerc, MSc., Ar-Ge ve Teknik Destek,
Jefo Nutrition inc., St-Hyacinthe, Quebec, CA

Sıcak stresine karşı oldukça duyarlı olan süt inekleri, süt üretimlerini azaltarak metabolizmalarını adapte ederler. Süt verimindeki azalmanın yarısı kuru madde alımındaki düşüş ile açıklanırken, diğer yarısı sıcak stresinin metabolizma üzerinde oluşturduğu değişikliklerden kaynaklanır. Meme bezindeki glikozun diğer dokulara taşınması, dolayısıyla süt üretimine katkısının azalması, ruminasyon ve besinlerin emiliminin azalması, sıcak stresinin metabolizma üzerinde yarattığı değişikliklerden bazılarıdır (Baumgard et al., 2012).

Sıcak stresinin olumsuz etkileri özellikle yüksek süt verimi olan modern çiftliklerde belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir. Daha büyük vücut kütlelerine sahip bu hayvanların dengelemeye çalıştığı metabolik ısı miktarı, neden sıcak stresine daha az toleranslı olduklarını açıklamaktadır (Rhoads 2017).

Bugün sıcak stresi ile mücadelede kullanılan yöntemler eskiye kıyasla daha başarılı olsalar dahi, sıcak stresinin neden olduğu ekonomik kayıp sadece Amerika'da 1 milyar USD civarındadır

(St-Pierre, 2003). Bu kaybın hesaplanması, süt üretimi ve komponentlerindeki düşüş ve reproduktif performansın azalmasıyla açıklanmaktadır.

Sıcak stresi nasıl belirlenir?

Sıcak stresinin hayvanlar üzerindeki olumsuz etkilerini belirlemek için sıcaklık nem indeksi (Temperature Humidity Index, THI) cetvelinden yararlanılır. Yüksek miktardaki nem sıcaklık stresinin etkilerini dahada artırmaktadır. Aynı sıcaklık için, nem yükseldikçe THI değeri de yüksele-

Sürünüzün sıcak stresinin olumsuz etkilerinden korunmasına yardımcı olun

cektir. THI cetveli, farklı seviyelerde sıcak stresini 68 ila 90 değerleri arasında belirleyen bir cetveldir (Collier et al., 2012). THI 68 olduğunda süt üreticileri sürülerini sıcak stresinin etkilerinden korumak için çiftlik ve besleme yönetimine başlamalıdır. Sıcaklık ve nem ölçümü hava durumuna bakarak değil, hayvanların durduğu damın içinde yapılmalıdır. Sıcak stresi süresi uzadıkça hayvanların performanslarının normale dönmesi ve iyileşme süresi de uzayacaktır.

THI 68'e ulaştığında ineklerin süt

üretimleri de azalmaya başlayacaktır. Arizona Üniversitesinde yapılmış bir çalışma, günlük süt üretimi 35kg olan bir ineğin THI ortalaması 68 olduktan sonra günde 2.2kg daha az süt vermeye başladığını göstermektedir. Buna göre THI 65 olduğunda, hayvanların serinlemesi için düzenlemeler yapılmaya başlanması gerekmektedir (Collier et al., 2012). Süt üretimi üzerindeki en şiddetli etki sıcak stresinin başlamasını takiben 24-48 saat içinde gözlemlenmektedir.

Sıcak stresi yaşayan bir ineğin meta-

bolizması normal bir ineğe göre daha farklı adapte olmaktadır. Enerji için ihtiyacı olan kaynağı, yağları mobilize etmek yerine direk glikozdan kullanmaya başlar (Tao et al., 2016, Baumgard et al., 2012).

Sıcak stresinden etkilenen kuru dönemdeki ineklerin yavrularının gelecekteki performansları da etkilenecektir.

Kuru dönemdeki ineklerin meme doku gelişimi sıcak stresinden etkilenir ve dolayısıyla gelecek süt performanslarını etkiler (Tao et al., 2011). Kuru dönem ineklerinin üzerinde sıcak stresinin etkilerini anlamak için yapılan çeşitli çalışmalar ortaya koymuştur ki, ineklerin kuru dönemde maruz kaldığı sıcak stresi, sonraki laktasyonlarında günlük 4kg süt kaybına sebebiyet vermiştir. Sadece yakın dönemde sıcak stresine maruz kalan ineklerde ise sonraki laktasyonda yaşanan düşüş günlük 2.2 kg seviyesinde olmuştur (Tao et al., 2016).

Kuru dönemde sıcak stresine maruz

kalmış ineklerden doğan buzağılar daha düşük ağırlıkla doğmuş ve 12 aylık olduklarında hem kilo hem de boy açısından daha ufak kalmışlardır. Bu düveler hayatlarının ilerleyen evresinde, annesi sıcaklık stresi yaşamamış düvelere kıyasla gebelik başına daha fazla servis gerektireceklerdir. İlk laktasyon verilerinde sütteki ilk 245 günleri için, günlük 5kg daha düşük kalacaktır (Dahl et al., 2016).

Çiftleşme döneminden önce ve bu dönem boyunca sıcaklık stresine maruz kalmış ineklerin hem kendilerinin hem de gelecekte yavrularının reproduktif performansları etkilenecektir.

İnekler sıcak stresi altındayken, estradiol üretimleri azalır ve ovaryum kalitesi düşer, dolayısıyla kızgınlıkları basılır. Kalitesi düşmüş bir ovaryum, embriyonun hayatını tehlikeye atabilir (Santos et al., 2011). İneklerin vücut derecesi 38.9°C'ye çıktığı zaman, 6. güne kadar erken embriyo gelişimi sekteye uğrar (Hansen et al., 2012). Bu, yazın gözlemlediğimiz düşük tutma ve gebelik oranlarını açıklamaktadır. Sıcak stresi sonrası fertilitenin normale dönmesi 40-60 gün arası almaktadır.

Yapılan son çalışmalar, üreme döneminde maruz kalınan sıcak stresinin, takip eden yıllarda yavruların süt ve-

Sürünüz sıcak stresinden etkileniyor mu?

Jefo'nun korunmuş B vitaminleri karışımı, süt ineklerinde üretimi kısıtlayan stres koşulları ile etkili bir şekilde mücadele etmenizi sağlar. İşinizi bir adım öteye taşıyın.

Life, made easier.

jefo.com

rimini etkilediğini göstermiştir. Sıcak stresine maruz kalmış ineklerden doğan düvelerin, takip eden süt üretimleri, thermo-nötr ortamdaki düvelere kıyasla tüm laktasyonları boyunca 82kg ile 399kg arası daha az olduğu görülmüştür (Rhoads 2017).

Sıcak stresinin olumsuz etkilerini azaltmak için neler yapılabilir?

Sıcak stresinin yaşandığı aylarda sürü yoğunluğunun azaltılması ve soğutma sistemlerinin kullanılması olumsuz etkileri minimize etmekte yardımcı olacaktır. Temiz su temininin artırılması ve rasyonda yapılacak düzenlemeler, sürünün performansındaki düşüşü hafifletecektir.

Laktasyon ve geçiş döneminde, korunmuş b vitamini takviyesi, sıcak stresinin olumsuz etkilerini azaltmakta en büyük yardımcınızdır. B vitaminleri süt ineklerinin, bağışıklık sistemindeki, foliküler gelişimdeki ve erken embriyonik dönemdeki enerji ve protein metabolizmasında önemli bir rol oynarlar. Biotin (B8), Kobalamin (B12), Pantotenik Asit (B5), ve Riboflavin (B2) karaciğerdeki glikoz sentezinde rol alan önemli kofaktörlerdir. Sıcak stresinde karaciğer fonksiyonları hayati önem taşımaktadır ve bazı B vitaminleri karaciğer yağlanma riskini azaltmaya yardımcı olur.

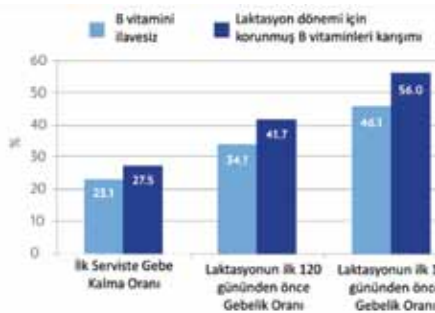
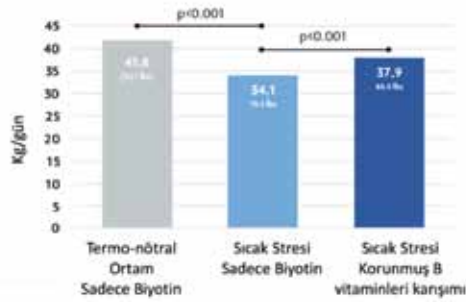
Korunmuş B Vitaminleri ile beslenen ineklerde hem süt verimi hem de reproduktif performansda iyileşmeler gözlemlenmiştir.

Sıcak stresine boyunca korunmuş B vitaminleri ile beslenen süt ineklerinin veriminin, 3.8 kg/gün iyileştiği gözlemlenmiştir.

Reproduktif performansın sıcak stre-sinden şiddetli etkilendiği Kuzey Meksika'da, ineklerin korunmuş B vitaminleri ile beslenmesi sonucunda, reproduktif performanslarında artış gözlemlenmiştir.

Şekil 1. Korunmuş B vitamini beslenmesinin sıcaklık stresindeki süt üretimine etkisi (Gresley et al., 2018)

Şekil 2. Korunmuş B vitaminlerinin, sıcak stresi altındaki reproduktif performansa etkisi.

Sıcaklık °C	% Bağıl Nem																		
	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90
22.0	64	65	65	65	66	66	67	67	67	68	68	69	69	69	70	70	70	71	71
23.0	65	65	66	66	66	67	67	68	68	68	69	69	70	70	71	71	71	72	72
23.5	65	66	66	67	67	67	68	68	69	69	70	70	71	71	72	72	73	73	73
24.0	66	66	67	67	68	68	68	69	69	70	70	71	71	72	72	73	73	74	74
24.5	66	67	67	68	68	69	69	70	70	71	71	72	72	73	73	74	74	75	75
25.0	67	67	68	68	69	69	70	70	71	71	72	72	73	73	74	74	75	75	76
25.5	67	68	68	69	69	70	70	71	71	72	73	73	74	74	75	75	76	76	77
26.0	67	68	69	69	70	70	71	71	72	73	73	74	74	75	76	76	77	77	78
26.5	68	69	69	70	70	71	72	72	73	73	74	75	75	76	76	77	78	78	79
27.0	68	69	70	70	71	72	72	73	73	74	75	75	76	77	77	78	78	79	80
28.0	69	69	70	71	71	72	73	73	74	75	75	76	77	77	78	79	79	80	81
28.5	69	70	71	71	72	73	73	74	75	75	76	77	78	78	79	80	80	81	82
29.0	70	70	71	72	73	73	74	75	75	76	77	78	78	79	80	80	81	82	83
29.5	70	71	72	72	73	74	75	75	76	77	78	78	79	80	81	81	82	83	84
30.0	71	71	72	73	74	74	75	76	77	78	78	79	80	81	81	82	83	84	84
30.5	71	72	73	73	74	75	76	77	77	78	79	80	81	81	82	83	84	85	85
31.0	72	72	73	74	75	76	76	77	78	79	80	81	81	82	83	84	85	86	86
31.5	72	73	74	75	75	76	77	78	79	80	80	81	82	83	84	85	86	86	87
32.0	72	73	74	75	76	77	78	79	79	80	81	82	83	84	85	86	86	87	88
33.0	73	74	75	76	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	86	87	88	89
33.5	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	85	86	87	88	89	90
34.0	74	75	76	77	78	79	80	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
34.5	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92
35.0	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93
35.5	75	76	77	78	79	80	81	82	83	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
36.0	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	91	92	93	94	95
36.5	76	77	78	79	80	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	93	94	95	96
37.0	76	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	89	90	91	92	93	94	96	97
38.0	77	78	79	80	82	83	84	85	86	87	88	90	91	92	93	94	95	97	98
38.5	77	79	80	81	82	83	84	86	87	88	89	90	92	93	94	95	96	97	99
39.0	78	79	80	81	83	84	85	86	87	89	90	91	92	94	95	96	97	98	100
39.5	78	79	81	82	83	84	86	87	88	89	91	92	93	94	96	97	98	99	101
40.0	79	80	81	82	84	85	86	88	89	90	91	93	94	95	96	98	99	100	101
40.5	79	80	82	83	84	86	87	88	89	91	92	93	95	96	97	99	100	101	102
41.0	80	81	82	84	85	86	88	89	90	91	93	94	95	97	98	99	101	102	103
41.5	80	81	83	84	85	87	88	89	91	92	94	95	96	98	99	100	102	103	104

Hafif Dereceli Stres
 Orta Dereceli Stres
 Orta-Şiddetli Stres
 Yüksek-Şiddetli Stres

Sonuç:

Süt inekleri sıcaklık stresi ile başedebilmek için metabolizmalarını değiştirerek sıcak tüketimlerini azaltırlar. Süt üretimi ve reproduktif performans negatif etkilenir ve üreticiye kâr kaybı olarak yansır. Geçiş dönemi ve laktasyon periyodundaki hayvanlara korunmuş B vitaminleri karışımı takviyesi yapmak, ineklerin sıcak stresine karşı koyabilmesine olanak sağlayacaktır.

Türkiye’de Kaç Veteriner Fakültesi Var?

Prof. Dr. Hazım Gökçen

Türkiye’de Kaç Veteriner Fakültesi Var?. Değerli meslektaşlarım, son yıllarda Türkiye’deki veteriner fakültesi sayılarında yaşanan olağan üstü artış ben de dahil kimi meslektaşlarımızın yazılarında ve söylemlerinde farklı rakamların telaffuz edilmesine yol açmaktadır. Bu nedenle, YÖK kaynaklarından yaptığım ufak çaplı bir inceleme sonucunda ortaya çıkardığım kesin sonucu sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şu anda Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ’na bağlı olarak 30 fakülte veteriner hekimliği öğretimine devam etmektedir. Bunlardan 28 tanesi Türkiye içindedir.

Türkiye içindeki fakülteler şunlardır

1. Ankara,
2. İstanbul Cerrahpaşa,
3. İzmir 9 Eylül,
4. Bursa Uludağ,
5. Aydın Adnan Menderes,
6. Kayseri Erciyes,
7. Konya Selçuk,
8. Sivas Cumhuriyet,
9. Erzurum Atatürk,
10. Samsun 19 Mayıs,

“Çözüm yollarından biri kanunen kurulup faaliyete geçmeyen 3 fakülte de dahil olmak üzere yeni veteriner fakültelerinin kesinlikle açılmamasıdır”.

“Ülkeyi yöneten siyasi iktidar bu konuda kararlı ve populist olmayan bir tutum sergilemelidir”.

11. Tekirdağ Namık Kemal,
12. Afyon Kocatepe,
13. Kars Kafkas,
14. Kastamonu,
15. Adana Çukurova,
16. Yozgat Bozok,
17. Bingöl,
18. Siirt,
19. Kırıkkale,
20. Muğla Sıtkı Koçman,
21. Burdur Mehmet Akif,
22. Balıkesir,
23. Aksaray,
24. Diyarbakır Dicle,
25. Urfa Harran,
26. Elazığ Fırat,
27. Hatay Mustafa Kemal,
28. Van 100.Yıl.

Türkiye dışında YÖK’e bağlı olarak faaliyette gösteren 2 fakülte ise şunlardır.

1. Kuzey Kıbrıs Yakın Doğu,
2. Kırgızistan Manas.

Yeni kurulan Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Veteriner Fakültesi 2020-2021 Öğretim yılında öğrenci alacaktır. Geriye kalan üç fakülteden biri (Çorum Hitit) kurulmuş ancak henüz faaliyete geçmemiştir. Diğer ikisi ise (Marmara ve Giresun) kanunu çıkmış ama kurulmamış fakültelerdir. Sonuç olarak, yurt içinde ve yurt dışında YÖK’e bağlı olan toplam **30 veteriner fakültesi** şu anda öğrenci almakta ve resmen faaliyette bulunmaktadır.

Öğrenci alan veteriner fakültelerinin 2016-2019 yıllarında yapılan 4 üniversite sınavındaki giriş puanı ve başarı sıralamaları incelendiğinde ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Tüm fakültele giriş puanlarında yıllar itibariyle anlamlı bir artışın söz konusu olduğu görülmektedir. Bu demektir ki, her yıl tüm veteriner fakültelerine görece daha yüksek puanlı öğrenciler girmektedir.

Başarı sıralamasına gelince; Aksaray, Adana Çukurova, Sivas Cumhuriyet, Erzurum Atatürk, Hatay Mustafa Kemal, Urfa Harran, Diyarbakır Dicle, Kars Kafkas, Bingöl, Siirt, Kuzey Kıbrıs Yakın Doğu ve Kırgızistan Manas Veteriner Fakültelerine giren öğrencilerin başarı sıralaması yıllar itibariyle sayısal olarak yükselmekte yani kötüye gitmekte, diğer fakültele giren öğrencilerin başarı sıralaması ise sayısal olarak düşmekte yani iyiye gitmek-

tedir. Oranlamak gerekirse öğrenci alan fakültelerin %43 ’ünde kaydolun öğrencilerin başarı sıralaması yıllar itibariyle sayısal olarak yükselmekte yani kötüleşmektedir,

“Türkiye’de Kaç Veteriner Fakültesi Var?” Sorunun Çözümü!

Sorunun çözümü vardır fakat kolay değildir. Çözüm yollarından biri kanunen kurulup faaliyete geçmeyen 3 fakülte de dahil olmak üzere yeni veteriner fakültelerinin kesinlikle açılmamasıdır. Kurulup öğrenci alan fakültelerin kapatılması ya da birleştirilmesi bugün için çok zor görülmektedir. Gerçi YÖK bazı fakülteleri ya da bölümleri kontenjanlarının dolmaması nedeniyle kapatmaktadır ama veteriner fakültelerinde böyle bir durum söz konusu değildir. Çünkü öğrenci alan tüm veteriner fakültelerinin kontenjanları her yıl dolmaktadır. Diğer bir çözüm siyaset kurumunun bu işin içinden elini çekmesidir. Ülkeyi yöneten siyasi iktidar bu konuda kararlı ve populist olmayan bir tutum sergilemelidir.

Ne yazık ki bu konuda meslek örgütlerinin sesini dinleyen yoktur. Meslek örgütleri kendilerinin dışında, etkili kesimlerden ve şahıslardan oluşturacakları bir lobi ile belki bu sorunun çözümüne katkıda bulunabilirler.

Sütanne!

Yenidoğan buzağlarınız için **anne sütünden çok daha etkin** tam bir süt ikamesi olan **Karbio®Lac**, sağlıklı gelişim, yüksek verim ve üst düzey bağışıklık sağlar. Üretiminde kullanılan **dünyanın patentli tek** GMF (GOS, MOS, FOS) teknolojisini, içeriğindeki %98 hayvansal protein, %35 yağsız süt tozu, **en iyi kalite** parmesan peynir altı suyu ve 10 esansiyel amino asit takviyesiyle ihtiyaç duyulan tüm besin maddelerine sahiptir.

Siz de sürülerinizin geleceği için en sağlıklıasını seçin.

Karbio®Lac

Covid-19 ile mücadeleye HIPRA'dan önemli katkı

Hayvan Sağlığı alanında dünyanın en önemli firmalarından HIPRA, salgınla mücadeleye destek vermek amacıyla bünyesindeki biyoteknoloji tesisleri ve ekipmanlarını sağlık otoritelerinin kullanımına sundu.

Merkezi Amer (Girona)'da bulunan uluslararası Hayvan Sağlığı firması HIPRA; en son PCR tanı teknolojisi ile donatılmış 700 m²'lik yeni laboratuvar tesislerini, Girona'daki başlıca hastanelerin coronavirus SARS-CoV-2 testlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması için sağlık otoritelerinin kullanımına açtı.

Tesislerde, uluslararası protokoller ve en sıkı biyogüvenlik önlemleri dikkate alınarak, devlet hastanelerinden ve bakım evlerinden gelen günlük yaklaşık 1.000 adet numuneye PCR testi uygulandı.

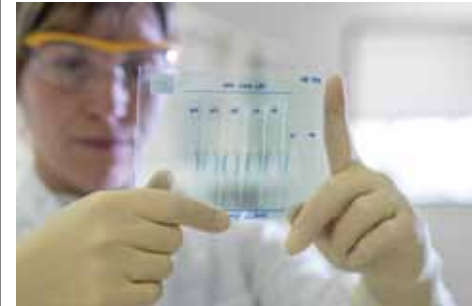
HIPRA salgınla mücadele kapsamında aynı zamanda bölgedeki hastanelere gönderilecek tıbbi ventilatörlerin bileşenlerinin üretimini yapmak için

elindeki 3D yazıcıları tahsis etti.

Böylesi olağanüstü zamanlarda halk sağlığının korunmasına yardımcı olmak için HIPRA olarak sahip oldukları tüm imkanları seferber etmenin kendileri için bir görev ve sorumluluk olduğunu vurgulayan **HIPRA Türkiye Genel Müdürü Serkan Biçer**, bu faaliyetleri, salgının neden olduğu krize karşı topluma olan bağlılıklarının bir parçası olarak tarafsız ve destekleyici bir şekilde gerçekleştirdiklerini ifade etti.

Biçer sözlerini şöyle sürdürdü: "Global merkezimiz COVID-19'un neden olduğu sağlık krizinin başlangıç döneminde, yeni teşhis laboratuvarımızın ve teknik personelimizin bir kısmının sürece destek olabilmesi için kamu sağlık yetkilileriyle temasa geçti. Bu

süreçte bölgedeki farklı hastanelerden gelen numuneler, uluslararası protokollere uygun olarak en sıkı biyogüvenlik tedbirleri altında işlendi. Anlaşma kapsamında hastane yetkilileri ile çeşitli yerel biyoteknoloji firmalarının çalışanları, HIPRA'nın tesislerinde görev alıp analizlerin tüm süreçlerinde sorumluluk alırken HIPRA uzmanları da biyoteknoloji konusundaki bilgi ve deneyimleriyle destek sağladı.

ELISA teşhis kitlerinin geliştirilmesi ve üretimindeki deneyimleri sayesinde, kan serumu ve plazmasında SARS-CoV-2'ye (COVID-19) karşı IgG antikorlarının saptanması ve miktarının belirlenmesi için yeni bir ELISA kiti de HIPRA tarafından geliştirildi.

Ayrıca tıbbi ventilatörlerin bileşenlerinin üretimini yapmak için ellerindeki 3D yazıcıları da tahsis etti.”

HIPRA çalışanlarının ve çevrelerindeki insanların sağlığını korumak için de bir dizi önlem aldı. Hem halka sağlıklı gıda tedarikinde, hem de evlerimizi paylaştığımız evcil hayvanların sağlığının korunmasında temel ihtiyaç olan tıbbi ürünlerin üretim ve dağıtımını aralıksız olarak sürdürdü.

HIPRA'nın Covid-19 Teşhisindeki Katkıları

Günümüzde Covid-19 salgının teşhisi için serolojik (ELISA, hızlı test, CLIA) ve moleküler (esas olarak PCR) testler uygulanmaktadır. HIPRA da, PCR ve ELISA testlerindeki 20 yılı aşkın deneyimiyle bu testlerin gerçekleştirilmesinde sağlık otoritelerine destek sağladı.

Bunun yanı sıra, ELISA teşhis kitlelerinin geliştirilmesi ve üretimindeki deneyimleri sayesinde, kan serumu ve plazmasında SARS-CoV-2'ye (CO-

VID-19) karşı IgG antikorlarının saptanması ve miktarının belirlenmesi için yeni bir ELISA kiti de HIPRA tarafından geliştirildi.

HIPRA, Araştırmada Referans

HIPRA, aşılar ve teşhis kitlerinin araştırılması, üretimi ve pazarlanması konusunda kendini sektöre adanmış uluslararası hayvan sağlığı firması olarak 60 yılı aşkın süredir pazar tecrübesi ve 38 branş ülkedeki faaliyetleriyle hayvan sağlığı sektöründe referans firma olma konumunu sürdürüyor. Ayrıca, kapsamlı küresel dağıtım ağı ile ürünlerinin beş kıtada 100'den fazla ülkeye ulaştırıyor.

Son 10 yılda en fazla aşığı geliştiren ve sektöre sunan HIPRA, yıllık cirosunun % 11'ini iş gücünün de % 16'sını Ar-Ge'ye ayırıyor. Bu çalışmalarla yenilikçi biyolojik ürünleri, teşhis hizmetlerini kendi teşhis kitlerini üretiyor.

Süreçlerinin hiçbirinde dış kaynak kullanmayan HIPRA, ürün geliştirmeden

pazarlamasına kadar geçen tüm süreci kendi öz kaynakları ile yürütüyor.

Portföyünde, hayvanlarda bulunan farklı Coronavirüs türleri için çeşitli aşılar ve teşhis kitleri bulunan HIPRA, beşeri aşılar da yaygın olarak kullanılan protein ekspresyon platformlarının üretiminde deneyim sahibidir. Oldukça yüksek kalitede olan aşıları, çok kısa yaşam döngüsüne (haftalar veya aylar) sahip hayvanlarda hızlı bir koruma sağlar.

HIPRA'da hayvanların aşılama ile ilgili hizmetler kapsamında, akıllı aşılama cihazları üretilmiş ve aşılama kalitesi ile izlenebilirliğini sağlayabilmek için özel bir yazılım da geliştirilmiştir.

HIPRA tesisleri son teknoloji ürünü üretim ekipmanlarına sahip olup ve Avrupa Birliği ve USDA gibi diğer düzenleyici kurumlar tarafından ilaç üretimi için yetkilendirilmiştir. Bu tesislerle tüm müşterilerine küresel çapta tedarik sağlayan HIPRA, önümüzdeki yıllarda üretim kapasitesini üçe katlamayı planlıyor.

Hayvancılıkta Sorunlu Alanlar ve Çözüm Önerileri

HAYVANCILIĞIN YENİDEN İNŞASI

Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği, "HAYVANCILIĞIN YENİDEN İNŞASI" başlığında bir rapor yayınladı. Hayvancılık sektörünün durumu, sorunları ve çözümü için önerileri için bu raporun "Koruyucu Hekimlik" ile Kimliklendirme ve Kayıt" tespitlerine yer veriyoruz.

Koruyucu Hekimlik

Ülkemiz işletmelerinde ki en önemli kayıplarımızdan birincisi Batı standartlarının çok üzerinde seyreden buzağı ölümleridir. Özellikle doğumdan sonraki ilk 1 ay içerisinde şekillenen ishal ve solunum yolu rahatsızlığıyla ortaya çıkan hastalıklara bağlı ölümlerin, makul seviye kabul edilen %2-3'ler yerine %17-20'lere vardığı bir gerçektir.

Ayrıca saha çalışmaları şunu ortaya koymuştur ki, ülkemize gelen ithal hayvanların buzağılarında özellikle ilk yıl ölüm oranı çok fazla görünmekte olup, ülkemiz standartlarının da üstündedir. Buna rağmen halen ülkemizin bir buzağı ölümleri haritası bile yoktur. (ölüm sebepleri, ölüm oranları, ölüm mevsimleri vb.)

Tarım ve Orman Bakanlığımız son yıllarda bu konuda yaptığı çok doğru bir tespitle, önemli bir kampanya baş-

latmıştır. "Buzağılar Ölmesin" kampanyası, sorunu doğru tespit eden bir yaklaşım olmasına rağmen ülke gerçekliğinden ve dönüşen hizmet anlayışından uzak yapısı nedeni ile ne yazık ki çözümde yeterince başarı getirmemiştir.

Dünyada bazı alanlar dışında, kamu eliyle hizmet vermek yerine, özel sektör veya birliklerin hizmet verdiği, kamunun kuralları ortaya koyduğu ve denetime yoğunlaştığı anlayış hâkim olmuşken, ülkemizde buzağuların ve işletmelerdeki hayvanların her biri, farklı zamanlarda aşılama gerektirmesine rağmen, tek seferde aşırıya çıkabilme kabiliyeti olan kamudan hizmet sunmak mağduriyetler yarattı ve dolaşısıyla istenen başarı sağlanamadı.

Bu nedenlerle buzağı ölümleri, Brusella ve diğer hayvan sağlığı konularında

hizmet verecek, işletme takibi yapacak, Aile Hekimliği mantığıyla benzeri çalışan işletme hekimliği sistemi hayata geçirilmelidir.

İşletmelerle Serbest Veteriner Hekimler arasında hizmet alım anlaşması yapılarak Veteriner Hekimlere de sorumluluk yüklenebilir. Serbest Veteriner Hekimlerin bağlı olduğu Veteriner Hekim Odalarıyla Birliklerin yapacağı protokoller çerçevesinde aşılama çalışmaları planlanıp uygulandığında hem maliyet düşecek hem de hedeflenen sonuca ulaşılabilecektir.

Aşılama çalışmalarının ödemeleri Birlikler tarafından garanti altına alınmak, Veteriner Hekim Odaları da hizmeti veren serbest hekimleri denetlemek sureti ile sistemin sağlıklı işlemlerini ve sürdürülebilir olmasını sağlayabilirler.

Performans

www.performansdergileri.com

Cebinizdeyiz!!
Veteriner Hekimler için
Haber Sitesi

www.performansdergileri.com

- Bir haber sitesi olarak tasarlandı
- Dergilerimizde yer almayan günlük güncel haberleri de sitemizden takip edebilirsiniz.
- **Ücretsiz** eleman ilanları ve alet/ekipman gibi alım-satım ilanlarınızı verebilirsiniz
- Dergilerimizi okuyup, PDF olarak indirebilirsiniz
- Cep telefon uygulamalarından cebinize indirebilirsiniz

 www.performansdergileri.com

VIMCO®

Koyun ve keçiler için inaktif mastitis aşısı

SUBKLİNİK MASTİTİS MÜCADELESİNE DAMGAMIZI VURUYORUZ!

Daha az subklirik
mastitis^{1,2,3}

Daha düşük
bakteri yükü⁵

Klinik semptomların
şiddetinde azalma
(meme&süt)^{3,4}

Daha düşük
somatik hücre^{4,6,7}

The Reference
in Prevention
for Animal Health

Referanslar: 1. Sanchez R. et al. Case study: evaluation of the efficacy of a vaccine against subclinical mastitis in dairy goats. *Journal of Dairy Science* 2016; 99: 1001-1015. 2. Cervera F. et al. Case study: Control of subclinical mastitis in a dairy goat flock using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005. 3. Sanchez R. et al. Control of subclinical mastitis in dairy goats using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005. 4. Sanchez R. et al. Control of subclinical mastitis in dairy goats using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005. 5. Sanchez R. et al. Control of subclinical mastitis in dairy goats using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005. 6. Sanchez R. et al. Control of subclinical mastitis in dairy goats using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005. 7. Sanchez R. et al. Control of subclinical mastitis in dairy goats using a vaccine against mastitis. *Journal of Dairy Science* 2017; 100: 1000-1005.

VIMCO Koyun ve keçiler için inaktif mastitis aşısıdır. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

ENDIKASYONLAR: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

İSTENMEYEN/YAN ETKİLER: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

HER BİR YÖR İÇİN DOZ, UYGULAMA YOLU VE UYGULAMA METODU: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

ÖZEL SAKLAMA KOŞULLARI: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

RAF ÖMRÜ: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

ÖZEL UYARILAR: Hayvanlarda kullanılmadan önce, aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

Geçmişlikler: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

Ticari Tabiiyet Şartları: Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur. Aşının etkinliği, klinik semptomların şiddetinde azalma (meme ve süt) ve somatik hücre sayısında azalmaya neden olur.

PAZARLAMA İZİN TARİHİ: 15.03.2017. **PAZARLAMA İZİN SAHİBİNİN ADI VE ADRESİ:** HIPRA FARMACEUTICALS S.p.A., Via S. Maria, 21, 42012 Sesto San Giovanni (MO), Italy. **ÜRETİCİ FIRMA BİLGİLERİ:** LABORATORIO HIPRA S.p.A., Via S. Maria, 21, 42012 Sesto San Giovanni (MO), Italy.